

Onderzoek Impact en werklast Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Versie 1.0, maart 2022

Auteurs: Frank van Zutphen, Dirk Schravendeel en Anneleen van Beek
© VNG Realisatie, Den Haag, maart 2022

Achtergrond/Aanleiding

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft VNG gevraagd om een onderzoek te doen naar de werklust van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) voor gemeenten. De LAA doorloopt op dit moment een transformatie van project naar structurele dienstverlening. Daarvoor wordt een wetstraject doorlopen en worden dienstverlening en faciliteiten van de projectorganisatie bij ICTU naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) overgedragen. Met de structurele inbedding van de LAA ontstaat ook de vraag hoe deze aanpak in de toekomst gefinancierd zal worden. Er is nog budget tot eind 2023. Daarna zal nieuwe financiering afgesproken en ingericht moeten zijn. Voor een goede financiële inbedding is het wenselijk om de werklust en kosten voor de uitvoering van LAA bij gemeenten inzichtelijk te hebben.

Methodiek werklust bepaling

Voor het bepalen van de werklust is aangesloten bij het zogenaamde StandaardKostenModel (SKM). In de methodiek van het SKM wordt eerst gekeken welke handelingen moeten worden uitgevoerd voor het behandelen van een LAA-signaal. Door de kosten voor de betreffende handeling (P of prijs) en het aantal malen dat de betreffende handeling (Q of aantal) moet worden uitgevoerd ontstaat dan inzicht in de kosten voor die handeling (PxQ). Door vervolgens de kosten van alle handelingen bij elkaar op te tellen ontstaat een beeld van de totale kosten voor het behandelen van de LAA-signalen. In paragraaf 4.1 is een nadere uitwerking gemaakt van de methodiek.

Het LAA-project

Het LAA-project is gestart in 2014. Het doel van de LAA is het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP. Daartoe worden sinds 2015 worden door gemeenten op grond van LAA-signalen onderzoeken uitgevoerd. Gemeenten nemen op basis van vrijwilligheid deel aan het project. Eind 2020 waren 299 gemeenten aangesloten bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. Samen vertegenwoordigen zij ongeveer 90% van de bevolking in Nederland. Gemeenten hebben sinds de start van de LAA samen meer dan 75.000 adressen onderzocht waarbij een huisbezoek is afgelegd. Vaak wonen er meerdere mensen op een adres. Zo werd hiermee het adresgegeven van meer dan 375.000 personen gecontroleerd.

Inmiddels is in meer dan de helft van de onderzochte adressen sprake van een treffer. Dat wil zeggen dat tijdens het huisbezoek is geconstateerd dat het feitelijke adresgegeven van tenminste één van de bewoners niet overeenkomt met de registratie in de BRP. Het streven naar een effectieve inzet, waarbij in minimaal één van de twee signalen ook een onjuiste registratie aangetroffen wordt, is daarmee bereikt.

In dit onderzoek is het uitgangspunt gehanteerd dat het bestaande LAA-project één-op-één wordt geformaliseerd in wetgeving.

Een LAA-onderzoek bestaat uit de volgende fasen en stappen:

1. Voorbereiding (voorbereiding op kantoor);
2. Vooronderzoek (Vooronderzoek, internetonderzoek, raadpleging bronnen);
3. Beoordeel: wel of niet op huisbezoek gaan (voorbereiding huisbezoek);
4. Huisbezoek;
5. Nader onderzoek / vervolgacties (afronding adresonderzoek, binnengemeentelijke terugmelding);
6. Afronden in de LAA-applicatie.

Een LAA-onderzoek heeft overeenkomsten met een regulier adresonderzoek, maar er zijn ook belangrijke verschillen:

- I. Onderzoeksobject: LAA-sigitaal = adres waar meerdere personen kunnen wonen, regulier adresonderzoek = persoon
- II. Karakter signalen: LAA-sigitaal = risico gestuurd, regulier adresonderzoek = vermoeden specifiek onjuist persoonsgegevens
- III. LAA-sigitaal = eventueel in onderzoek na vooronderzoek, regulier adresonderzoek = gegeven in onderzoek (aantekening op persoonslijst)
- IV. LAA-sigitaal = geen besluit, geen bezwaar, regulier adresonderzoek = bezwaar tegen ambtshalve besluit mogelijk
- V. Volgorde: na LAA-onderzoek kan regulier adresonderzoek starten (als aanleiding)
- VI. LAA-onderzoek = bijna altijd huisbezoek, regulier adresonderzoek = geen standaard huisbezoek, vaak administratieve afhandeling mogelijk
- VII. LAA-sigitaal is naast een kwaliteitssigitaal ook een potentieel zorgsigitaal
- VIII. LAA-onderzoek = werkinstructies per sigitaal en Webapplicatie LAA, regulier adresonderzoek = Circulaire Adresonderzoek BRP en burgerzakenapplicatie gemeente

Betekenis van de LAA voor gemeenten

De doelstelling van de LAA zijn evident en duidelijk. Toch is het nog wel een uitdaging om voldoende capaciteit en voldoende bestuurlijke prioriteit te krijgen voor de LAA. Meer bestuurlijke aandacht is gewenst, waarbij er overigens ook voldoende andere onderwerpen zijn die veel bestuurlijke aandacht vragen binnen de gemeente.

Een goede uitvoering van de LAA vraagt voldoende beschikbaarheid van goede mensen evenals een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken afdelingen bij het behandelen van de signalen (regelmatig wordt gebruik gemaakt van externe inhuur). Bij deze samenwerking is het ook van belang om de gegevensuitwisseling tussen partijen op een goede en passende manier in te regelen. In de praktijk is vaak wel duidelijk dat aangegeven moet worden waarom het belangrijk is om bepaalde gegevens te delen, maar concrete instructies hoe je aan de voorschriften te houden is nog beperkt aanwezig.

Dankzij de WALAA is er een applicatie waarin gemeenten kunnen werken om de voortgang van het LAA-onderzoek bij te houden. Los van enkele kleinere wensen is de ICT infrastructuur daarmee op orde.

Kosten die aan de LAA verbonden zijn voor de gemeentelijke uitvoering

De financiële dekking van de uitvoeringskosten is wel een aandachtspunt bij de gemeenten. De huidige bijdrage van € 70 per afgerond huisbezoek is onvoldoende voor de dekking van de werklasten (zie ook de aanbevelingen) en daarmee ontbreekt wel een belangrijke randvoorwaarde voor een doeltreffende uitvoering. Het is van belang om voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel goede afspraken te maken voor een adequate dekking van de te maken werklasten. Daarbij is door de respondenten ook aangegeven dat het gewenst is dat de gelden voor het LAA-onderzoek ook worden geormerkt om te gebruiken voor het uitvoeren van LAA-onderzoeken.

De gemiddelde werklasten per LAA-sigitaal gelijk zijn aan een bedrag tussen de € 134 en € 148 per LAA-sigitaal. De gemiddelde werklasten van een huisbezoek per LAA-sigitaal zijn gelijk aan een bedrag tussen de € 72 en € 77.

De kosten per uitgevoerd huisbezoek zelf komen grofweg uit op een bedrag tussen de € 113 en € 121 per huisbezoek. De gemiddelde werklasten voor een huisbezoek per LAA-sigitaal (€ 72 tot € 77) zijn lager dan de gemiddelde werklasten per huisbezoek (€ 113 tot € 121), omdat niet bij alle LAA-signalen een huisbezoek wordt gedaan (bij 68% van alle LAA-signalen volgt er een huisbezoek). Er kunnen gemiddeld ongeveer 550 LAA-signalen per fte per jaar worden afgehandeld.

De totale werklasten voor alle LAA-signalen waren voor het jaar 2019 gelijk aan een bedrag tussen de € 3,2 miljoen en € 3,5 miljoen. De werklasten voor de jaren daarna komen op lagere bedragen uit (€ 2,2 miljoen tot € 2,4 miljoen in 2020 en € 1,8 miljoen tot € 2,0 miljoen voor de eerste negen maanden van 2021) omdat er in die jaren minder signalen werden behandeld.

Het bedrag van € 70 per afgerond huisbezoek biedt slechts een gedeeltelijke dekking van de te maken werklasten. Dit sluit aan bij het beeld dat naar voren is gekomen in de interviews; het merendeel van de respondenten gaf ook aan dat het bedrag van € 70 onvoldoende is voor de werklasten die volgen uit het behandelen van het LAA-sigitaal.

Hoe kan de LAA worden geïmplementeerd?

Via de Pleio-omgeving van het LAA-project is heel veel informatie te vinden over de uitvoering van de LAA (van implementatie tot en met uitvoering). Die informatie in combinatie met de accountmanagers vanuit het project en de ambassadeurs vanuit gemeenten wordt erg gewaardeerd door de gemeenten. Op onderdelen is er nog wel een aanvullende informatiebehoefte, die zijn weergegeven bij de aanbevelingen

Het belangrijkste risico voor een goede uitvoering om zo de gewenste doelen te kunnen realiseren is een financieel risico. Gemeentelijke budgetten staan onder grote druk en als er niet voldoende (geoordeelde) financiële dekking is dan kan dat leiden tot keuzes waarbij de gemeente er toch maar voor kiest om minder signalen te ontvangen en om het geld toch maar aan te wenden voor de jeugdzorg of voor het openhouden van de bibliotheek.

Aanbevelingen

Labelen gelden voor LAA-onderzoek

Gewenste vervolgactie: Het is belangrijk om financiële middelen voor uitvoering van het LAA-onderzoek te oormerken, zodat deze middelen ook echt beschikbaar komen voor uitvoering van LAA-onderzoeken.

Termijnen AMvB

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn uit het concept AMvB om de minister op de hoogte te stellen of een sigitaal aanleiding is geweest voor opneming, verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens in de basisregistratie, dan wel dat bij het gegeven in de basisregistratie een aantekening te plaatsen moet worden verruimd van twee naar vier weken.

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn in de AMvB moet zodanig worden aangepast dat vrije ruimte is toegestaan in het uitzonderlijke geval dat de termijn van de voorgestelde 6 maanden niet wordt gehaald om de resultaten van het onderzoek naar het inschrijven van een persoon als ingezetene of de onjuistheid van het adresgegeven van de ingezetene terug te koppelen aan de Minister.

Aanvullingen op de wet en AMvB

Gewenste vervolgactie: Het is nodig om in aanvulling op de wet en AMvB duidelijke informatie te verstrekken over de verschillen tussen LAA-onderzoek en regulier adresonderzoek (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen).

Gewenste vervolgactie: Het is nodig dat in aanvulling op de wet en AMvB duidelijkheid ontstaat over of LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn of kunnen zijn (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen) en indien relevant dan passende maatregelen nemen.

Implementatieondersteuning

Gewenste vervolgactie: Voer een landelijke model DPIA uit op de gemeentelijke gegevensverwerking bij LAA-signalen.

Gewenste vervolgactie: Stel een voor uitvoerders van LAA-onderzoeken te begrijpen instructie LAA-onderzoek op en stel daarbij ook voorbeeld informatiemateriaal beschikbaar dat betrokkenen in staat stelt zich een werkwijze eigen te maken waarin de regels voor de bescherming van persoonsgegevens correct worden toegepast.

Gewenste vervolgactie: Actualiseer de voorgeschreven stappen / handelingen uit de Leidraad Adresonderzoek en breng deze in overeenstemming met de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en de informatie die opgenomen kan worden in de WALAA.

Inhoud

1.	Inleiding	7
1.1.	Achtergrond/Aanleiding	7
1.2.	Vraagstelling	7
1.3.	Scope	8
1.4.	Aanpak & methodologie	8
1.5.	Leeswijzer	9
2.	Landelijke aanpak adreskwaliteit	10
2.1.	Toelichting Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	10
2.2.	Huidige situatie	13
2.3.	Juridische analyse	15
3.	Impact Landelijke Aanpak Adreskwaliteit voor gemeenten	22
3.1.	Verschillen tussen LAA- en regulier adresonderzoek	22
3.2.	Beschrijving aan de hand het proces van het LAA-onderzoek.....	26
3.3.	Overige aandachtspunten	29
3.4.	Implementatie LAA	33
3.5.	Effecten van de LAA.....	35
4.	Werklasten LAA.....	36
4.1.	Introductie werklastenmodel	36
4.2.	Resultaten werklasten	39
5.	Conclusies en aanbevelingen	43
5.1.	Beantwoording onderzoeksvragen.....	43
5.2.	Aanbevelingen	46

Bijlage A: Gesprekspartners	48
Bijlage B: Gebruikte bronnen	49
Bijlage C: Detailuitwerking werklasten.....	50

1. Inleiding

1.1. Achtergrond/Aanleiding

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft VNG gevraagd om een onderzoek te doen naar de werklust van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) voor gemeenten. De LAA doorloopt op dit moment een transformatie van project naar structurele dienstverlening. Daarvoor wordt een wetstraject doorlopen en worden dienstverlening en faciliteiten van de projectorganisatie bij ICTU naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) overgedragen. Met de structurele inbedding van de LAA ontstaat ook de vraag hoe deze aanpak in de toekomst gefinancierd zal worden. Er is nog budget tot eind 2023. Daarna zal nieuwe financiering afgesproken en ingericht moeten zijn. Voor een goede financiële inbedding is het wenselijk om de werklust en kosten voor de uitvoering van LAA bij gemeenten inzichtelijk te hebben.

1.2. Vraagstelling

De onderzoeksvragen voor deze analyse zijn:

- Wat wijzigt er in de werkwijze van de gemeente door de LAA?
- Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeentelijke organisatie?¹
- Is de gemeente voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?
- Welke kosten voor de gemeentelijke uitvoering zijn aan de LAA verbonden?
- Wat zijn de verwachte effecten van de LAA voor gemeenten?
- Hoe kunnen veranderingen worden geïmplementeerd en wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Dit zijn de vragen die normaliter in een uitvoeringstoets en/of impactanalyse worden beantwoord (zie ook het Integraal Afwegingskader Beleid en Regelgeving²), met één aanpassing. Gewoonlijk worden in een impactanalyse naast de kosten ook de besparingen voor gemeenten in kaart gebracht. Omdat deze analyse zich in het bijzonder richt op de werklust zijn de besparingen buiten scope. Er wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerd analysekader om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Deze methodiek maakt inzichtelijk wat de uitvoeringsconsequenties zijn voor gemeenten door de LAA. Dit onderzoek naar de impact op de uitvoering is nodig om daarmee de werklust inzichtelijk te maken. Op basis daarvan wordt het mogelijk om een kwantitatieve onderbouwing van de kostenaspecten te geven.

¹ Hierbij wordt zowel gekeken naar de primaire processen als naar de bedrijfsvoeringsaspecten (Security, Communicatie, Organisatie, Personeel, Administratieve organisatie, Financiën, Informatievoorziening, Juridisch, Technologie, Huisvesting).

² Zie <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/integraal-afwegingskader-voor-beleid-en-regelgeving>.

1.3. Scope

Dit onderzoek beperkt zich tot de impact op gemeenten door de LAA en wat nodig is voor een goede uitvoering van de LAA bij gemeenten. We zien de volgende belangrijke focuspunten in het onderzoek:

- De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties streeft ernaar om LAA structureel in te bedden en daartoe de Wet BRP te wijzigen. Hiertoe is een voorstel tot wijziging van de Wet BRP in verband met de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit bij de Tweede Kamer ingediend. Deze wijziging vormt de basis voor de uitvoeringsconsequenties voor gemeenten.
- Op verzoek van de opdrachtgever wordt ook het verschil tussen de afhandeling van LAA-onderzoeken en overige terugmeldingen en TMV-signalen ten aanzien van doorlooptijd, personeel en organisatie onderzocht.

Buiten scope zijn de volgende punten:

- Het opstellen van een implementatieplan. De analyse geeft hier input voor, maar de analyse zelf is geen implementatieplan.
- Onder uitvoeringskosten vallen de kosten die de gemeentelijke organisatie zelf maakt door de LAA. Kosten buiten de scope van het onderzoek zijn:
 - de kosten van andere partijen dan gemeenten (zoals signaalleveranciers, overheidsorganen en derden aan wie gegevens verstrekt worden uit de BRP)
 - het beheer van de centrale voorziening voor de ontwikkeling en het uitzetten van signalen voor adresonderzoek (de gegevensverwerkingen, signaallevering aan colleges alsmede voor de gegevensuitwisseling met bestuursorganen die gebruik maken van de BRP)
- Een LAA-onderzoek kan leiden tot een wijziging van inschrijvingen in de BRP, dit is de basis voor de baten van de LAA. De mutaties worden namelijk via de BRP-systematiek weer aan de gebruikers van de BRP verstrekt. Door het huisbezoek verbetert de adreskwaliteit, maar ook andere problematiek wordt zichtbaar en oplosbaar. Er zijn kwantitatieve en kwalitatieve baten en die vallen op verschillende plaatsen in de keten betrokken bij de LAA. Voor ons onderzoek zijn de baten buiten scope: de focus van het onderzoek ligt met name op de uitvoering door gemeenten van de LAA en de extra kosten die gemeenten moeten maken als de LAA-werkwijze structurele dienstverlening wordt.

1.4. Aanpak & methodologie

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van juni tot en met december 2021. In deze paragraaf is de onderzoeks aanpak beschreven en is een korte toelichting gegeven op de gehanteerde methodologie om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Onderzoeks aanpak

Het onderzoek bestond uit drie fasen:

- a) de inventarisatiefase;
- b) de analysefase;
- c) de rapportagefase.

Het proces is begeleid door een begeleidingscommissie waaraan het Ministerie van BZK en VNG deelnamen. Tijdens de inventarisatiefase is de onderzoeks aanpak verder uitgewerkt en is de selectie van de te interviewen gemeenten gemaakt. Bij de selectie van de gemeenten is rekening gehouden met gemeentegrootte, regio en wel/geen ervaring met LAA. Tevens vond in de inventarisatiefase

deskresearch plaats. Op basis daarvan is een lijst met gespreksonderwerpen en een werklastenmodel gemaakt voor de te houden interviews.

In de analysefase zijn interviews gehouden met 15 gemeenten.³ Met nagenoeg alle gemeenten zijn twee interviews gehouden. In het eerste interview werd het algemene beeld opgehaald van de ervaringen of verwachtingen met de LAA. Na dit interview is het werklastenmodel opgestuurd en in het tweede interview is specifiek ingegaan op de werklasten.

In de rapportagefase zijn de resultaten van de impactanalyse voorgelegd aan de geïnterviewde gemeenten in de vorm van een klankbordbijeenkomst, waarvoor alle geïnterviewde gemeenten waren uitgenodigd. De resultaten van de impactanalyse zijn tot slot in de voorliggende rapportage opgenomen.

Methodiek werklust bepaling

Voor het bepalen van de werklust is aangesloten bij het zogenaamde StandaardKostenModel (SKM). In de methodiek van het SKM wordt eerst gekeken welke handelingen moeten worden uitgevoerd voor het behandelen van een LAA-sigitaal. Door de kosten voor de betreffende handeling (P of prijs) en het aantal malen dat de betreffende handeling (Q of aantal) moet worden uitgevoerd ontstaat dan inzicht in de kosten voor die handeling (PxQ). Door vervolgens de kosten van alle handelingen bij elkaar op te tellen ontstaat een beeld van de totale kosten voor het behandelen van de LAA-signalen. In paragraaf 4.1 is een nadere uitwerking gemaakt van de methodiek.

1.5. Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk is in hoofdstuk 2 een beschrijving gegeven van de huidige situatie en de toekomstige situatie met de LAA. In hoofdstuk 3 is ingegaan op de impact van de LAA voor gemeenten. In hoofdstuk 4 is een uitwerking gemaakt van de werklasten. In hoofdstuk 5 tot slot zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen en zijn de antwoorden op de onderzoeksvragen gegeven.

³ In bijlage A is een overzicht opgenomen van de gesprekspartners voor deze analyse.

2. Landelijke aanpak adreskwaliteit

Dit hoofdstuk kijkt naar de veranderingen die de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) met zich meebrengt voor gemeenten. Allereerst wordt in het algemeen beschreven wat de LAA inhoudt. Dit gebeurt aan de hand van de zeven W's: wie, wat, waar, waarom, wanneer, op welke wijze, met welke middelen. Vervolgens wordt het juridisch kader geschetst.

2.1. Toelichting Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Algemene informatie⁴

Het LAA-project is gestart in 2014. Het doel van de LAA is het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP. Daartoe worden sinds 2015 worden door gemeenten op grond van LAA-signalen onderzoeken uitgevoerd. Gemeenten nemen op basis van vrijwilligheid deel aan het project. Eind 2020 waren 299 gemeenten aangesloten bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. Samen vertegenwoordigen zij ongeveer 90% van de bevolking in Nederland. Gemeenten hebben sinds de start van de LAA samen meer dan 75.000 adressen onderzocht waarbij een huisbezoek is afgelegd. Vaak wonen er meerdere mensen op een adres. Zo werd hiermee het adresgegeven van meer dan 375.000 personen gecontroleerd.

Inmiddels is in meer dan de helft van de onderzochte adressen sprake van een treffer. Dat wil zeggen dat tijdens het huisbezoek is geconstateerd dat het feitelijke adresgegeven van tenminste één van de bewoners niet overeenkomt met de registratie in de BRP. Het streven naar een effectieve inzet, waarbij in minimaal één van de twee signalen ook een onjuiste registratie aangetroffen wordt, is daarmee bereikt.

Wie

De Staatssecretaris van BZK is voornemens de wet BRP te wijzigen in verband met de LAA. De wet houdt in dat de minister gemeenten gaat ondersteunen bij het bijhouden van de persoonsgegevens in de Basisregistratie Personen (BRP). Specifiek gaat het om het onderzoek naar de juistheid van adresgegevens. Namens de minister ontwikkelt de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) signalen die erop duiden dat de geregistreerde gegevens op een bepaald adres mogelijk onjuist zijn en stelt deze signalen ter beschikking aan gemeenten. RvIG gebruikt daarbij informatie die afkomstig is van een aantal rijksdiensten, zoals de Belastingdienst, de RDW, het UwV en het CJIB plus informatie waar het zelf in de verstrekkingenvoorziening over beschikt om de signalen te genereren.

De gemeenten onderzoeken de signalen en passen indien relevant ook de persoonsgegevens in de BRP aan. De wijze waarop dat is georganiseerd, verschilt per gemeente. Naast medewerkers van de afdeling Burgerzaken of Publiekszaken kunnen ook BOA's en collega's van andere afdelingen waarmee bij het onderzoek van LAA-signalen wordt samengewerkt betrokken zijn.

Tijdens de projectfase werden de signalen gegenereerd door een projectorganisatie bij de stichting ICTU. Deze rol wordt overgenomen door RvIG.

⁴ Deze paragraaf is ontleend aan Ministerie van BZK (2021), *Evaluatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 2020* en aan de Pleio-omgeving van de LAA (<https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/>).

Wat

De LAA is de afgelopen jaren ontwikkeld als instrument om gemeenten en uitvoeringsorganisaties samen te laten werken aan de kwaliteit van de BRP-gegevens. LAA bestaat daarbij uit twee componenten. Enerzijds is het een set aan technische voorzieningen om gegevens uit te kunnen wisselen en te kunnen analyseren, anderzijds is het een netwerk van organisaties dat kennis en ervaring uitwisselt. In figuur 2.1 is een verbeelding van de werkwijze van de LAA weergegeven.

Figuur 2.1 Werkwijze van de LAA

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Veel overheidsinstanties gebruiken de Basisregistratie Personen (BRP) van de GGD en het sociaal loket tot de Belastingdienst. Een correcte registratie van adressen van burgers is van belang voor de burger en voor een goede vervulling van de taken van deze instanties. Dat is precies waarom Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) in het leven is geroepen: de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP verhogen en waarborgen.

LAA bestaat uit een samenwerking van overheidsinstanties zoals: gemeenten, diverse ministeries en uitvoeringsorganisaties. Zo wordt samen gewerkt om incorrecte adresgegevens in de BRP te herkennen en te herstellen. Daarmee wordt de adreskwaliteit verbeterd en komt een hulpvraag of fraude eerder aan het licht.

Wanneer

Volgens de oorspronkelijke planning is de overdracht van de werkzaamheden van de stichting ICTU naar het Ministerie van BZK eind dit jaar afgerond en treedt de wet op 1 januari 2022 in werking. Gezien de stand van de parlementaire behandeling is het niet realistisch om ervan uit te gaan dat de wet BRP LAA op 1 januari 2022 in werking kan treden. De behandeling van het wetsvoorstel is namelijk nog niet ver genoeg gevorderd en het oordeel van de Raad van State over het Besluit LAA is nog niet bekend. Het eerstvolgende vaste moment waarop een wet in werking kan treden, is op 1 juli 2022. Als de parlementaire behandeling voorspoedig verloopt, kan daar eventueel van afgeweken worden. Daarom worden de voorbereidingen onverminderd voortgezet, zodat RvIG en gemeenten gereed staan op het moment dat de wet in werking treedt. Tot dat moment gaat de bestaande samenwerking met LAA door met ICTU als verwerker.

Waarom

De adresgegevens in de BRP zijn 'authentieke gegevens' in de zin van de wet. Partijen binnen de overheid (bestuursorganen) zijn in beginsel verplicht om gebruik te maken van de adresgegevens in de BRP bij het uitvoeren van hun taken. Wanneer de gegevens niet correct zijn kan dat voor zowel de burger als de overheid een aantal serieuze gevolgen hebben:

- Een burger maakt ten onrechte *wel* gebruik van een overheidsvoorziening, zoals een uitkering of een toeslag;
- Een burger kan ten onrechte *juist geen* gebruik maken van een overheidsvoorziening;
- Het identificeren en herstellen van incorrecte gegevens kan bijdragen aan de oplossing van sociale problematiek, doordat de burger (weer) in het vizier van de overheid komt.

De juistheid van adresgegevens in de BRP is daarom van groot belang. Door de LAA krijgen gemeenten extra mogelijkheden om de kwaliteit van de adresgegevens te verbeteren.

Door op landelijk niveau kennis en ervaring te bundelen wordt het mogelijk om op een efficiënte manier sterke risicosignalen te ontwikkelen waar gericht onderzoek naar gedaan kan worden in alle gemeenten. Dat geeft gemeenten zicht op onjuistheden die zonder de LAA niet (op dit moment en op deze wijze) in beeld zouden zijn gekomen. Het kan niet van alle gemeenten verwacht worden dat ze zelf de ontwikkeling en toepassing van datagedreven risicosignalen ter hand zullen nemen. Momenteel vindt dat alleen plaats in enkele grote gemeenten, in het kader van een integrale aanpak waar het onderzoeken van onjuiste adresgegevens deel vanuit maakt.

Op welke wijze

De centrale gedachte achter de LAA is dat de gebruikers van de BRP (landelijke afnemers en ook gemeenten) risico's signaleren door gegevens uit één of meerdere bronnen te combineren. De gebruikers ontwikkelen samen datagedreven risicosignalen die aan gemeenten voor onderzoek beschikbaar worden gesteld.⁵

De aan LAA deelnemende organisaties werken op verschillende manieren samen. De deelnemers binnen het samenwerkingsverband treffen elkaar bij het ontwikkelen van signalen. Daarnaast wordt binnen LAA gezorgd voor een levendige uitwisseling van kennis, inzichten en ontwikkelingen in den brede. Dit onderdeel van LAA, ook wel het samenwerkingsverband genoemd, is essentieel voor het functioneren van LAA. Alle deelnemers werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samen aan de kwaliteit van de BRP. Dat betekent voor alle deelnemers dat zij een bredere blik dan hun eigen primaire proces of verantwoordelijkheid moeten hanteren.⁶

RvIG en signaalleveranciers hanteren een zorgvuldig proces om signalen te ontwikkelen. Er is een vaste werkwijze waarmee een nieuw signaal wordt vormgegeven en in gebruik genomen. Alleen signalen met een hoge 'trekkans' waarmee daadwerkelijk iets mis is met de inschrijvingen op een bepaald adres worden in productie genomen. Ook na de uitrol wordt continu geëvalueerd of een risicoprofiel nog aan de eisen van trekkans en uitvoerbaarheid voldoet.

De werking van de profielen is gebaseerd op statistische bewerkingen van een vooraf gedefinieerde dataset. Zowel de bewerkingen als de inputdata zullen in het Besluit BRP Adreskwaliteit worden gespecificeerd. Er is geen sprake van de toepassing van artificial intelligence of zelflerende algoritmen.

Aan gemeenten wordt een tablet met een webapplicatie (de WALAA) ter beschikking gesteld. Met de WALAA worden de signalen aan de gemeente geleverd en kan de gemeente de signalen ook verwerken. Na een check op de actualiteit van het signaal besluit de gemeente of een LAA-onderzoek zal worden uitgevoerd. Een LAA-onderzoek bestaat uit een vooronderzoek waarna in het merendeel van de gevallen onderzoek ter plaatse wordt uitgevoerd met een huisbezoek. Vervolgens wordt het onderzoek in de WALAA afgerond. Wanneer tijdens het LAA-onderzoek is gebleken dat (waarschijnlijk) onjuiste adresgegevens in de BRP staan wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd door de afdeling die de BRP bijhoudt. Het adresgegeven wordt op de betreffende persoonslijst in onderzoek gezet en worden wanneer dat nodig is gegevens in de BRP ambtshalve aangepast.

⁵ Ministerie van BZK (2021), *Evaluatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 2020*, pag. 11.

⁶ Ministerie van BZK (2021), *Evaluatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 2020*, pag. 15.

Met welke middelen

Tijdens de projectfase ontvangen deelnemers aan de LAA € 70,- per afgerond adresonderzoek. Met 'afgerond adresonderzoek' wordt bedoeld dat er een huisbezoek heeft plaatsgevonden, dat een adres driemaal is bezocht zonder dat er iemand is aangetroffen of dat de bewoner van een adres geweigerd heeft om aan een huisbezoek mee te werken. Het is nog niet bekend welke financiële middelen voor de gemeenten beschikbaar zijn als de wet van kracht is geworden.

Over de gevolgen van het wetsvoorstel voor de werklast van de gemeenten bevat de Memorie van Toelichting de volgende passage. 'Het wetsvoorstel voorziet in een antwoordplicht voor colleges op de ontvangen signalen van de Minister. Deze antwoordplicht rust reeds op de colleges als het gaat om terugmeldingen van bestuursorganen en komt ook te gelden voor signalen van de Minister. Het gaat hier om een administratieve handeling waarvan de werklast zodanig gering is dat zij binnen de reguliere werkzaamheden kunnen worden opgevangen. Bovendien is de verwachting dat, met de komst van de centrale signaalverstrekking door de Minister, het aantal rechtstreekse terugmeldingen van bestuursorganen aan colleges zal afnemen, voor wat betreft het adresgegeven. Als het gaat om de adresterugmeldingen van aangewezen bestuursorganen, komen de signalen van de Minister voor deze terugmeldingen in de plaats. Het wetsvoorstel creëert voor het college geen verplichting om naar aanleiding van een signaal van de Minister een adresonderzoek te verrichten. De keuze om een adresonderzoek te verrichten blijft een zelfstandige bevoegdheid van het college.'

In de Memorie van Toelichting is geen nadere onderbouwing gegeven van het bovenstaande. De voorliggende analyse van de werklasten geeft nieuwe informatie over de werklasten van de LAA. Voor goede besluitvorming en een zorgvuldige verdere behandeling van het wetsvoorstel is het van belang dat de nieuwe informatie uit de voorliggende analyse ook nog verwerkt wordt in de Memorie van Toelichting. In de conclusies wordt hier nog nader op ingegaan.

2.2. Huidige situatie

Burgers zijn wettelijk verplicht om het adres waar ze verblijven op te geven bij de gemeente waar ze gaan wonen. Dat geldt wanneer ze zich in Nederland vestigen (art. 2.38 van de wet BRP) en bij een verhuizing (art. 2.39 van de wet BRP). In de praktijk gebeurt dat niet altijd, waardoor de adresgegevens in de BRP (de personen die geregistreerd staan op een bepaald adres) niet altijd correct zijn. De gemeente dient erop toe te zien dat burgers zich aan de verplichting om hun woonadres op te geven houden, kan onderzoek uitvoeren wanneer daar twijfel aan ontstaat en zo nodig ambtshalve adresgegevens in de BRP wijzigen.

Los van de LAA is het uitvoeren van adresonderzoek een bestand onderdeel van de bijhouding van de BRP in alle Nederlandse gemeenten. Adresonderzoek wordt uitgevoerd wanneer twijfel ontstaat of de adresgegevens van een persoon die in de BRP is ingeschreven wel juist zijn. Twijfel kan op verschillende manieren en op verschillende plaatsen (binnen en buiten de gemeente) ontstaan. Medewerkers van burgerzaken kunnen bij de uitvoering van hun taken constatering doen die aanleiding zijn voor twijfel. Medewerkers van andere afdelingen kunnen ook aangeven dat adresgegevens mogelijk onjuist zijn. In veel gemeenten bestaat in de één of andere vorm samenwerking met andere afdelingen die (mede) gericht is op het signaleren van mogelijke onjuistheden in de adresgegevens in de BRP en op het onderzoeken ervan. In sommige (met name grote) gemeenten worden met behulp van data-analyses adressen geselecteerd voor nader onderzoek.

Afnemers van de BRP zijn wettelijk verplicht (Wet BRP art 2.34) om bij gerede twijfel aan de juistheid van BRP gegevens daarvan een melding te doen aan de gemeente waar de persoon aan wiens gegevens getwijfeld wordt in de BRP is ingeschreven: de terugmeldverplichting. Zij kunnen daarbij gebruik maken van de Terugmeldvoorziening (TMV), een geautomatiseerd systeem dat door de minister aan de gebruikers van de BRP ter beschikking wordt gesteld. In de TMV 2.0 die momenteel operationeel is, geven gebruikers de volgende informatie door:

- Over welke persoon het foutvermoeden gaat;
- Welke gegevens van die persoon in de BRP staan;
- Wat de juiste gegevens moeten zijn (als de gebruiker dat weet);
- Wat de grond is van de gerede twijfel.

De grond van gerede twijfel wordt gegeven in de vorm van een toelichting op de melding. Bij voorkeur geeft de melder daarbij ook aan wat de bron is van de informatie. De gemeente die de melding ontvangt, is daarna verplicht om de melding af te handelen. Dat kan door binnen 5 werkdagen aan te geven of er gegevens in de basisregistratie zijn verbeterd, aangevuld of verwijderd. Wanneer er eerst nader onderzoek nodig is plaatst de gemeente het betreffende adresgegevens in de BRP in onderzoek. Dan dient de status van het onderzoek in het terugmelddossier te worden bijhouden.⁷ In 2020 zijn de volgende terugmeldingen door afnemers via de TMV aan gemeenten doorgegeven.

Tabel 2.1: Terugmeldingen afnemers 2020

	Aantal terugmeldingen
Ministerie van Financiën / Belastingdienst	8502
Overige afnemers	5499
CIBG	2831
SVB	1542
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)	820
Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW)	789
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centrale Zorgverzekeraars groep Zorgverzekeraars UA	743
Ministerie van OCW-Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)	676
Stichting Menzis Beheer	640
Belastingkantoor SVHW-Gemeentelijke en Waterschapsbelasting	601
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)	586
CAK	544
Stichting Waternet	507
Totaal	24.380

De Belastingdienst doet verreweg de meeste terugmeldingen, gevolgd door een aantal rijksdiensten, gemeentelijke samenwerkingsverbanden en een zorgverzekeraar. In de interviews is door gemeenten aangegeven dat de terugmeldingen via de TMV een relatief beperkt deel vormen van de signalen die tot adresonderzoek leiden, zonder daarbij aan te kunnen geven hoe groot dat aandeel dan is.

⁷ Bron: <https://www.rvig.nl/brp/het-melden-van-vermoedelijke-fouten-in-persoonsgegevens>.

2.3. Juridische analyse

Deze juridische analyse is opgesteld op basis van de tekst van het wetsvoorstel, de Memorie van Toelichting, de consultatieversie van het Besluit BRP Adreskwaliteit en de Circulaire Adresonderzoek BRP.⁸

In 2014 is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) gestart, met als doel de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren en daarmee adres gerelateerde fraude tegen te gaan. De LAA is een samenwerkingsverband van gemeenten, de minister van BZK en bestuursorganen die gebruik maken van de adresgegevens van personen die zijn opgenomen in de BRP. De deelnemende partijen hebben een gezamenlijk doel om incorrecte adresgegevens in de BRP te identificeren en te corrigeren.

De aanpak van het project LAA is in de praktijk succesvol gebleken en heeft positief bijgedragen aan de adreskwaliteit in de BRP. Het blijkt dat het schaalniveau van een landelijk informatieknoppunt het mogelijk maakt om – met kennis van patronen en fenomenen van adres gerelateerde fraude en fouten – sterke signalen te ontwikkelen en zodoende gericht en effectief adresonderzoek te verrichten. Daarnaast zorgt dit schaalniveau voor een meer gestroomlijnde gegevensuitwisseling en een uniforme werkwijze bij de uitvoering van de gemeentelijke bijhoudingstaak.

De bestaande LAA-werkwijze wordt in het ingediende wetsvoorstel structureel in de wet vastgelegd. De minister van BZK neemt het informatieknoppunt van ICTU over. De minister wordt verantwoordelijk voor de gegevensverwerking bij het informatieknoppunt, waardoor de bestaande verwerkerovereenkomsten met de gemeenten kunnen vervallen. Door de wettelijke verankering wordt deelname verplicht voor alle gemeenten.

2.3.1 De taak van de minister

Het wetsvoorstel regelt dat de minister als taak krijgt om de gemeenten te ondersteunen bij het uitvoeren van adresonderzoek. Het informatieknoppunt uit de projectfase wordt een centrale voorziening in de zin van de BRP. Concreet bestaat de ondersteuning door de minister in hoofdzaak uit het ontwikkelen en uitzetten van signalen over adressen waarvan het vermoeden bestaat dat de registratie van personen op dat adres onjuist is. De wet regelt het verzamelen van meldingen die als input voor de signalen dienen en gaat in op de analyse die de minister uitvoert. De analyse houdt in dat meldingen worden geselecteerd, informatie uit verschillende bronnen wordt gecombineerd en gebruik wordt gemaakt van ervaringsgegevens uit eerdere adresonderzoeken, op basis waarvan signalen worden gegenereerd die aandacht van het college verdienen. De wet regelt de verstrekking van signalen aan de gemeenten en de verplichting van de gemeenten om aan de minister te melden wat er met het signaal is gedaan en wat de uitkomsten zijn, plus de wijze waarop de minister deze gemeentelijke meldingen mag gebruiken.

Bij of krachtens AMvB⁹ vindt een nadere afbakening van de gegevensverwerking plaats. In de eerste plaats gebeurt dit door vast te leggen welke gegevens door de minister aan het college worden verstrekt en omgekeerd. In de tweede plaats wordt vastgelegd welke aanvullende gegevens de minister in zijn analyse betreft. Tot slot worden ook de analysemethoden zelf beschreven, zodat bijvoorbeeld inzichtelijk is welke categorieën gegevens en selectiefactoren samen een profiel

⁸ Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*.

⁹ Geraadpleegd is de consultatieversie van het Besluit BRP adreskwaliteit die op 4 mei 2021 is gepubliceerd.

vormen. De wijze waarop de minister de ondersteunende taak uitvoert is daardoor in detail in wet- en regelgeving vastgelegd en inzichtelijk gemaakt voor gemeenten en burgers.

2.3.2 De taak van de gemeenten

Artikel 2.37e heeft betrekking op de taak van de gemeenten. Het luidt: “Het college van burgemeester en wethouders dat van Onze Minister een mededeling als bedoeld in artikel 2.37d heeft gekregen, stelt uiterlijk binnen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen termijn na de ontvangst van de mededeling Onze Minister ervan op de hoogte of deze aanleiding is geweest voor opnemings, verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens in de basisregistratie, dan wel dat bij het gegeven in de basisregistratie een aantekening als bedoeld in artikel 2.26 is geplaatst in verband met het doen van een onderzoek naar de onjuistheid van het adresgegeven. De resultaten van het onderzoek naar het inschrijven van een persoon als ingezetene of de onjuistheid van het adresgegeven van de ingezetene worden zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen termijn teruggekoppeld aan Onze Minister”.

In artikel 28d van de AMvB is zijn de termijnen nader uitgewerkt.

Artikel 28d

1. De termijn, bedoeld in artikel 2.37e, eerste lid, eerste volzin, van de wet is twee weken.
2. De termijn, bedoeld in artikel 2.37e, eerste lid, tweede volzin, van de wet is zes maanden.
3. Een kennisgeving als bedoeld in artikel 2.37e, eerste lid, tweede volzin, van de wet bevat de volgende categorieën gegevens van alle personen die ingeschreven zijn op het adres waar de kennisgeving op ziet:
 - a. gegevens over de bijhoudingsgemeente en het adres in die gemeente;
 - b. gegevens over de burgerlijke staat waar het betreft de naam;
 - c. gegevens over het burgerservicenummer van de ingeschrevene; en
 - d. gegevens over het resultaat van het onderzoek, bedoeld in artikel 2.37a, eerste lid van de wet.
4. Bij regeling van Onze Minister worden nadere regels gesteld omtrent de wijze waarop de verstrekking van gegevens, bedoeld in artikel 2.37d en 2.37e van de wet plaatsvindt.

In de MvT wordt gesteld dat deze verplichting overeenkomstig de reeds bestaande werkwijze bij rechtstreekse terugmeldingen van bestuursorganen en colleges. Het college kan aangeven of er naar aanleiding van de melding een wijziging in de BRP is doorgevoerd. Het kan ook aangeven dat nader onderzoek zal plaatsvinden en het gegeven in onderzoek plaatsen. De uitkomst van de beoordeling kan ook zijn dat er geen onderzoek nodig is. “Deze terugkoppeling van het college aan de Minister stimuleert colleges om actie te ondernemen naar aanleiding van een door de Minister uitgezet signaal, zonder dat zij verplicht worden om bij ieder signaal een adresonderzoek te verrichten. Welk gevolg aan een signaal gegeven wordt, is aan het college. Dit past bij de eigen verantwoordelijkheid van het college voor de kwaliteit van de (adres)gegevens in de BRP en is overeenkomstig de reeds bestaande werkwijze bij rechtstreekse terugmeldingen van bestuursorganen aan colleges. Die werkwijze houdt in dat het college verplicht is om te reageren op een melding van een bestuursorgaan dat gerede twijfel heeft over de juistheid van een BRP-gegeven, maar vrij om te beoordelen of daadwerkelijk een adresonderzoek wordt gestart”. ... “De nieuwe taak van de Minister brengt geen verandering in de bestaande verantwoordelijkheid van het college voor de gemeentelijke voorzieningen van de BRP en voor de (kwaliteit van de) bijhouding van de gegevens betreffende de eigen ingezetenen. De Minister krijgt een complementaire, ondersteunende functie

vanuit zijn reeds bestaande landelijke rol: het beheer van centrale voorzieningen in overleg met bestuursorganen en derden die gebruik maken van de BRP.”¹⁰

2.3.3 Verwerking van persoonsgegevens in de wet en de Memorie van toelichting

In het hoofdstuk over de verhouding tot hoger recht en nationale regelgeving wordt uitgebreid ingegaan op de verhouding van het wetsvoorstel tot het recht op bescherming van persoonsgegevens en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Omdat een aantal gemeenten heeft aangegeven dat privacy een aandachtspunt is, wordt hier geschetst hoe daar naar de mening van de wetgever in het wetsvoorstel inhoud aan wordt gegeven. Daarbij wordt, net als in het voorgaande, onderscheid gemaakt tussen de taak van de minister en de taak van de gemeenten.

2.3.3.1 De gegevensverwerking door de minister

De gegevensverwerking door de minister wordt gedetailleerd geregeld in de nieuwe wet- en regelgeving. De regeling van de gegevensverwerking geschiedt voor het grootste deel in de wet zelf. In het wetsvoorstel is onder meer geregeld voor welk doel persoonsgegevens mogen worden verstrekt en aan wie. Het besluit BRP adreskwaliteit stelt nadere regels met betrekking tot de terugmeldingen van aangewezen bestuursorganen en derden, de analyse aan de hand van profielen en de verwerking van andere gegevens. Ook worden nadere regels gesteld voor de melding van signalen door de minister en de terugkoppeling daarop door het college. Welke gegevens worden verwerkt, welke partijen daarbij betrokken zijn en hoe de toegepaste profielen werken is daarmee wettelijk ingekaderd en inzichtelijk.

Begin 2018 is een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd op het LAA-project.¹¹ Bij deze DPIA zijn een aantal kanttekeningen te maken:

- De leeftijd van de DPIA. In het algemeen is het aan te raden een DPIA regelmatig te actualiseren. De DPIA is op 16 mei 2018 opgeleverd, de AVG werd 25 mei 2018 van kracht. Sinds die tijd zijn er veel ontwikkelingen geweest in de interpretatie van de AVG, ook met betrekking tot het gebruik van profielen. Het Ministerie van BZK is voornemens deze DPIA te actualiseren, er waren bij het schrijven van deze rapportage nog geen resultaten van de actualisatie beschikbaar.
- Duidelijkheid over de gehanteerde algoritmen. De gehanteerde profielen zijn sinds 2018 doorontwikkeld, de houding van de maatschappij ten opzichte van het gebruik van profielen eveneens. Zijn er nog steeds voldoende maatregelen genomen om discriminatie tegen te gaan? In de Nota naar aanleiding van het verslag¹² wordt beschreven hoe signalen tot stand komen en welk gebruik van profielen daarbij gemaakt wordt, maar wordt niet aangegeven of en zo ja hoe er rekening gehouden wordt met de gewijzigde maatschappelijke inzichten.
- De scope. De DPIA gaat niet over de gegevensverwerking door de gemeenten bij het onderzoeken van de LAA-signalen.
- De mogelijke gevolgen voor betrokkenen. In de DPIA wordt nauwelijks ingegaan op de risico's voor betrokkenen, bijvoorbeeld wat de impact is voor betrokkenen bij een onjuist signaal.
- De rechten van betrokkenen. Hoe worden betrokkenen door BZK geïnformeerd over het betrekken van hun gegevens in zo'n onderzoek? Het standpunt is nu dat algemene informatie hiervoor voldoende is, is dat nog steeds verdedigbaar? Dit is ook voor gemeenten van belang. Nu de wet BRP gemeenten gaat verplichten om de signalen van de minister te verwerken is het voor hen van belang dat geen discussie bestaat over de gegevensverwerking door de minister.

¹⁰ Memorie van Toelichting, pag. 4.

¹¹ Verdonck, Klooster & Associates (2018), *Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. Gegevensbeschermingseffectbeoordeling*.

¹² Kamerstukken II (2021-2022), 35 772, nr. 6, *Nota naar aanleiding van het verslag*.

2.3.3.2 De gegevensverwerking door de gemeenten

De gegevensverwerking door de gemeenten bij het onderzoek van LAA-signalen vindt plaats binnen het bestaande juridisch kader. Op het opnemen, bijhouden, verstrekken en verder verwerken van gegevens in de BRP zelf is de Wet BRP van toepassing. Dit is een gedetailleerde en uitputtende regeling ten opzichte waarvan de AVG een aanvullende werking heeft. De Wet BRP kent geen specifieke regeling voor het gegevensverkeer dat plaatsvindt wanneer de gemeente in het kader van een adresonderzoek informatie opvraagt bij andere partijen. Hierop zijn wel de AVG en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) van toepassing.

Bij het uitvoeren van een LAA-onderzoek vindt gegevensverkeer met andere partijen plaats. Dat kan betrekking hebben op andere afdelingen van de gemeente, zoals het sociaal domein of de afdeling handhaving, maar ook met andere overheidspartijen en met private partijen zoals woningcorporaties of ziektekostenverzekeraars. Samenwerking wordt door het project LAA gestimuleerd¹³ en wordt ook in de Circulaire Adresonderzoek BRP aanbevolen:

“Zoek de samenwerking met Sociale Zaken, Veiligheid en Handhaving, Bouw- en Woningtoezicht en Belastingen en/of Financiën.

Een aanbeveling is daarom een multidisciplinair overleg op te zetten waarin specifieke adressen en/of personen multidisciplinair besproken kunnen worden en waarin het resultaat van het BRP-adresonderzoek teruggekoppeld kan worden.

Ook de samenwerking met politie, brandweer en/of woningcorporaties kan het adresonderzoek ondersteunen. Zorg er wel voor dat de gegevensuitwisseling met betrekking tot samenwerking goed is geregeld in een verordening gegevensuitwisseling of een convenant.”¹⁴

In het kader van de samenwerking bij een LAA-onderzoek worden niet alleen gegevens gedeeld, maar kunnen onderzoeken ook gezamenlijk worden uitgevoerd. Gemeenten zijn er zelf voor verantwoordelijk dat de wijze waarop ze gegevens verwerken voldoet aan de AVG. Ze dienen zelf af te wegen of een DPIA nodig is en deze ook zelf uit te voeren. Daarbij is weinig materiaal in de sfeer van handreikingen of best practices beschikbaar dat gemeenten bij het maken van privacy afwegingen ondersteunt. De huidige handreikingen van ICTU (gemeenten) zijn op dit punt weinig concreet. De beroepsvereniging van ambtenaren burgerzaken, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken, beschikt op dit punt niet over ondersteunend materiaal.

2.3.4 Het bestaande juridisch kader voor adresonderzoek

Voor het uitvoeren van een LAA-onderzoek worden in het wetsvoorstel geen nieuwe voorschriften gegeven, ook voor een LAA-onderzoek geldt het bestaande juridisch kader voor adresonderzoeken.

De verantwoordelijkheid van de gemeente voor de juistheid van de adresgegevens en de bevoegdheid om onderzoek te doen zijn geregeld in art. 1.4, eerste lid Wet BRP, j.o. art. 4.2 Wet BRP.

Artikel 1.4 lid 1 luidt: “Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het bijhouden van persoonsgegevens in de basisregistratie overeenkomstig afdeling 1 van hoofdstuk 2”, dit is het hoofdstuk dat over de bijhouding van de BRP gaat.

¹³ Zie bijvoorbeeld de Leidraad binnengemeentelijke samenwerking.

¹⁴ Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*, pag. 14.

Een burger is verplicht zich te melden bij de gemeente waar hij verblijft. Dat geldt wanneer iemand zich vestigt in Nederland. Hoe iemand dan moet handelen is beschreven in art 2.38 dat luidt: “Degene die naar redelijke verwachting gedurende een half jaar ten minste twee derde van de tijd in Nederland verblijf zal houden, meldt zich uiterlijk op de vijfde dag na de aanvang van zijn verblijf in persoon bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar hij zijn woonadres heeft om daarbij schriftelijk aangifte van verblijf en adres te doen. Indien hij geen woonadres heeft, kiest hij een briefadres en meldt hij zich binnen de gestelde termijn bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar hij zijn briefadres heeft om de bedoelde aangifte te doen”. LAA-onderzoeken hebben over het algemeen betrekking op verhuizingen van burgers die al in de BRP zijn ingeschreven. Op die situatie zijn art 2.38 en een aanvullend artikel 2.39 van toepassing. Art. 2.39 regelt dat een verhuizing moet worden doorgegeven in de nieuwe woongemeente.

Wanneer een burger zich niet aan de verplichting van art. 2.38 houdt kan de gemeente handhavend optreden. De bevoegdheid daarvoor is geregeld in art. 4.2 van de wet BRP dat luidt: “Het college van burgemeester en wethouders wijst ambtenaren aan die zijn belast met het toezicht op de naleving van de verplichtingen van de burger ingevolge [hoofdstuk 2, afdeling 1, paragraaf 5](#)”, in deze paragraaf worden de verplichtingen van de burger geregeld.

Specifiek voor adresonderzoek is een nadere uitwerking gemaakt in Circulaire Adresonderzoek BRP van 1 november 2018. De gemeente start een adresonderzoek bij twijfel over de juistheid van een inschrijving op het adres in de BRP. Wanneer en of er sprake is van twijfel, is ter beoordeling van de gemeente. Het is belangrijk dat de gemeente de twijfel kan motiveren. De aanleiding kan heel divers zijn.

Wanneer een adresonderzoek wordt uitgevoerd zet de gemeente het adresgegeven op de persoonslijst in onderzoek. Dan dient de gemeente ook een onderzoeksdossier aan te leggen en bij te houden. Dit dossier valt onder het inzagerecht dat de burger op grond van de AVG heeft. De volledigheid van het dossier is erg belangrijk in verband met zorgvuldige besluitvorming. Alle activiteiten die uitgevoerd zijn tijdens een adresonderzoek en alle resultaten die daaruit voortvloeien horen opgenomen te zijn in het dossier. De bewaartermijn voor het onderzoeksdossier is 10 jaar. In de circulaire wordt aanbevolen om eerst een snelle toets uit te voeren of de melding inderdaad een officieel onderzoek verdient of wellicht snel opgelost kan worden (omdat de burger alsnog aangifte doet). Is het laatste het geval, dan is geen dossier en geen vermelding op de persoonslijst dat het gegeven in onderzoek staat nodig.

Toezichthouders die door het college worden aangewezen kunnen bij het onderzoek gebruik maken van de bevoegdheden die in titel 5.2 van de Algemene wet bestuursrecht aan toezichthouders worden toegekend. Het betreft:

- Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.
- Een toezichthouder mag een woning alleen betreden met toestemming van de bewoner.
- Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.
- Een toezichthouder is bevoegd van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
- Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden en daar kopieën van te maken.

- Een toezichthouder is bevoegd zaken te onderzoeken, aan opnemingsonderwerpen en daarvan monsters te nemen.
- Een toezichthouder is bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken.
- Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.

De gemeente kan ook externen aanwijzen als toezichthouder, mits die tevens als onbezoldigd ambtenaar worden aangesteld.

2.3.5 De verhouding tussen LAA-signalen en reguliere terugmeldingen

Door formuleringen in de Nota naar aanleiding van het verslag kunnen misverstanden ontstaan over de verhouding tussen LAA-signalen en reguliere terugmeldingen. In een antwoord aan de VVD-fractie wordt gesteld: “In 2014 is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit gestart, dit wetsvoorstel zorgt voor een structurele inbedding van die aanpak in de Wet BRP.”¹⁵ De centrale gedachte achter de LAA is dat de gebruikers van de BRP (landelijke afnemers en ook gemeenten) risico’s signaleren door gegevens uit één of meerdere bronnen te combineren. De gebruikers ontwikkelen samen datagedreven risicosignalen die aan gemeenten voor onderzoek beschikbaar worden gesteld. Onze analyse (zie ook paragraaf 3.1) wijst uit dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen LAA-onderzoeken en reguliere adresonderzoeken, wat ertoe leidt dat ze op een verschillende wijze worden uitgevoerd.

Elders in de Nota wordt de indruk gewekt dat LAA-signalen reguliere terugmeldingen zijn. Op pagina 7 staat: “Het wetsvoorstel regelt dat bepaalde bestuursorganen verplicht kunnen worden om, in afwijking van de terugmeldplicht uit artikel 2.34, eerste lid, van de Wet BRP7, adres terugmeldingen in plaats van aan de gemeente aan de minister van BZK te sturen.” En op pagina 11 staat: “Er zijn twee mogelijke aanleidingen voor het sturen van zo een signaal. In de eerste plaats ontvangt de minister terugmeldingen van aangewezen bestuursorganen. Een bestuursorgaan doet een terugmelding op het moment dat bij hem gerede twijfel bestaat over de juistheid van een adresgegeven in de BRP. Deze twijfel kan bijvoorbeeld zijn ontstaan in het kader van contact met de burger (een brief komt onbestelbaar retour) of door een risicoanalyse van de gegevens waar het bestuursorgaan zelf over beschikt. Zo een terugmelding kan door de minister als onderzoeksignaal naar de gemeente worden gestuurd. In de tweede plaats kan de minister ook zelf signalen genereren. Dit gebeurt door aan de hand van risicoprofielen adressen uit de BRP te selecteren.”

Door de twee geciteerde passages ontstaat de indruk dat LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn of kunnen zijn. Voor gemeenten moet duidelijk zijn welke opdracht ze op basis van de nieuwe wet krijgen, daarom is het belangrijk dat ondubbelzinnig vaststaat dat de bestaande succesvolle werkwijze, zoals die in het ICTU project is ontwikkeld, inderdaad in stand blijft nu het LAA-onderzoek in de wet BRP wordt opgenomen.

In dit onderzoek is het uitgangspunt gehanteerd dat het bestaande LAA-project één-op-één wordt geformaliseerd in wetgeving. Dit in aansluiting op hetgeen is opgenomen in de Nota naar aanleiding

¹⁵ Kamerstukken II (2021-2022), 35 772, nr. 6, Nota naar aanleiding van het verslag, pag. 1.

van het verslag:¹⁶ “In 2014 is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit gestart, dit wetsvoorstel zorgt voor een structurele inbedding van die aanpak in de Wet BRP.”

¹⁶ Kamerstukken II (2021-2022), 35 772, nr. 6, Nota naar aanleiding van het verslag.

3. Impact Landelijke Aanpak Adreskwaliteit voor gemeenten

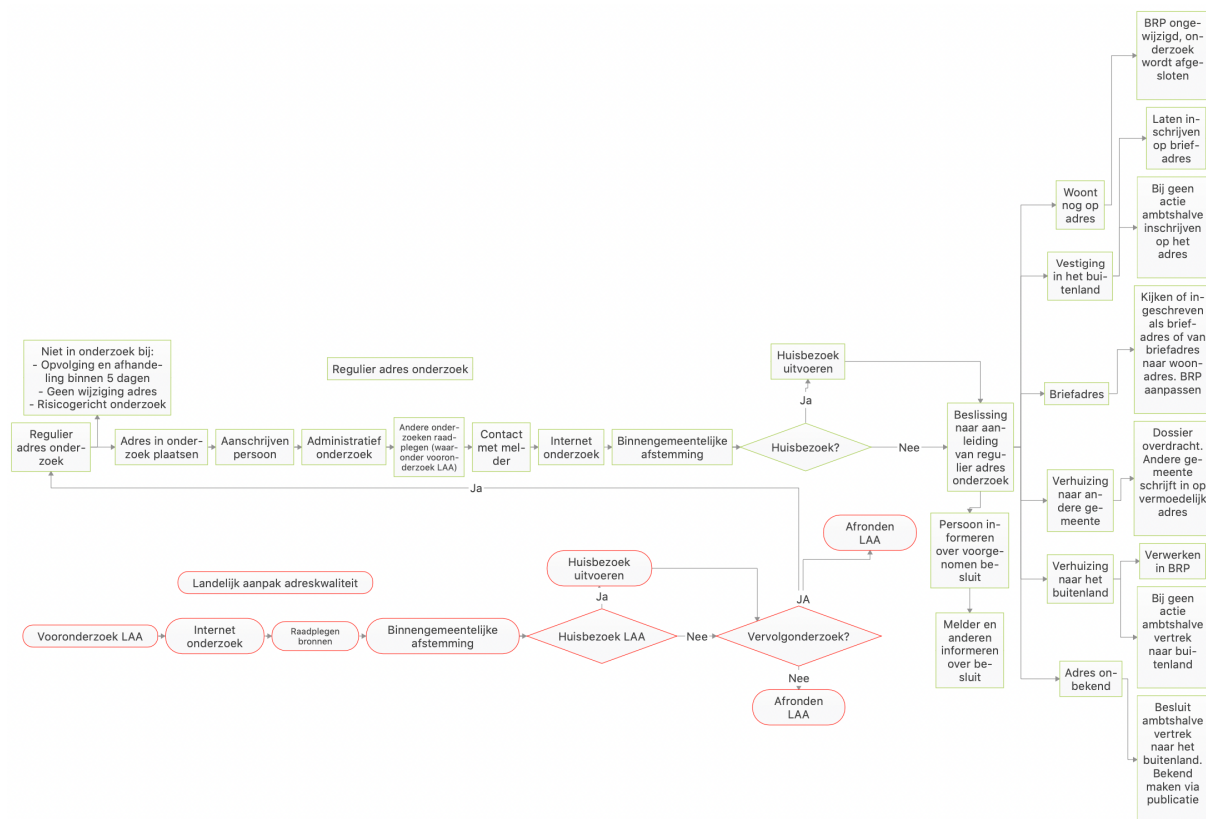
Dit hoofdstuk gaat in op de impact die de wijzigingen, die optreden door de LAA, hebben op de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. We beschrijven de impact van de LAA aan de hand het proces van het LAA-onderzoek.¹⁷ Voordat we dit doen, gaan we eerst in op de belangrijkste verschillen tussen het LAA-onderzoek en het regulier adresonderzoek omdat deze toelichting het begrip van de impact van het LAA-onderzoek vergroot.

Gemeenten die werken met de LAA zijn in het algemeen positief over het LAA-project en de bijdrage die hiermee geleverd kan worden aan de kwaliteit van gegevens in de BRP en het voorkomen van problematiek die het resultaat is van onjuiste gegevens in de BRP.

3.1. Verschillen tussen LAA- en regulier adresonderzoek

Op het eerste gezicht lijken LAA-onderzoeken en de reguliere adresonderzoeken hetzelfde te zijn, maar onze analyse laat zien dat er verschillen zijn. Om de verschillen tussen een LAA-onderzoek en het regulier adresonderzoek te duiden zijn in figuur 3.1 zowel het LAA-onderzoek als het reguliere adresonderzoek weergegeven. Het is relevant om deze verschillen ook te expliciteren, omdat er anders al snel misinterpretatie kan ontstaan over de feitelijke uitvoering van LAA-onderzoeken.

¹⁷ We hebben hier gebruik gemaakt van de aanpak adreskwaliteit instructies op Pleio, <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl>.

Figuur 3.1 Inzicht in het LAA- en het regulier adresonderzoek proces

Uit onze analyse komen 8 verschillen naar boven.

Vershil I: Onderzoeksubject: LAA-sigitaal = adres waar meerdere personen kunnen wonen, regulier adresonderzoek = persoon

In een LAA-onderzoek is het onderzoeksubject een adres waar meerdere personen kunnen wonen en waar een risico bestaat dat iets niet juist is. Een gemeente start een regulier adresonderzoek bij twijfel over de juistheid van een inschrijving in de BRP van een persoonsgegeven. Op een adres kunnen meerdere personen wonen. Bij een regulier adresonderzoek is het onderzoeksubject een persoonsgegeven waar twijfel bestaat dat iets niet juist is.¹⁸

Vershil II: Karakter signalen: LAA-sigitaal = risico gestuurd, regulier adresonderzoek = vermoeden specifiek onjuist persoonsgegeven

Een LAA-sigitaal betreft een adresgegeven waarvan het vermoeden bestaat dat de registratie van personen op het adres onjuist is. Hiertoe wordt op landelijk niveau informatie gebundeld en geanalyseerd van verschillende overheidsinstanties en kan het sigitaal versterkt worden met verschillende bronnen van informatie. Deze signalen duiden een risico op het onjuist zijn van het adresgegeven.

Informatie op basis waarvan een regulier adresonderzoek start gaat over een specifiek onjuist persoonsgegeven en waarover gereede twijfel is ontstaan bij het gebruik van de BRP door afnemers. De aanleiding daarvoor kan heel divers zijn. Voorbeelden:

¹⁸ De term adresonderzoek dekt daarmee dus eigenlijk niet helemaal de lading.

- een melding van een persoon;
- een terugmelding van een gebruiker van de BRP;
- een eigen constatering van leegstand of mogelijke onjuiste bewoning naar aanleiding van gemeentelijke risicogericht adresonderzoek (twijfel over de juistheid bijvoorbeeld in verband met verdenking van fraude of criminele activiteiten)
- twijfel die ontstaat tijdens de werkzaamheden van de afdeling burgerzaken, bijvoorbeeld bij een aangifte van verhuizing.

Verschil III: LAA-sigitaal = eventueel in onderzoek na vooronderzoek, regulier adresonderzoek = gegeven in onderzoek (aantekening op persoonslijst)

Als een gemeente een regulier adresonderzoek start dan is de datum ingang van het onderzoek de datum die de gemeente plaatst bij de adresgegevens op de persoonslijst. Zo'n regulier adresonderzoek start omdat er gereede twijfel is dat een inschrijving van een persoon op een adres niet juist is. Alle afnemers die geautoriseerd zijn voor spontane verstrekkingen en een afnemersindicatie op de persoonslijst hebben geplaatst, krijgen hier (automatisch) bericht van. Het in onderzoek geplaatste gegeven is niet meer authentiek en daarmee vervalt voor de afnemer het verplichte gebruik van dat gegeven.

Bij een LAA-onderzoek is vaak de uitkomst van een bezoek aan het adres nodig om te bepalen of het gegeven in onderzoek wordt gezet. Dit heeft te maken met het feit dat het gaat om een risicogericht onderzoek, waarbij er een verdenking is dat er iets is met het adres waar meerdere personen wonen. De gangbare werkwijze bestaat uit een vooronderzoek en vaak een huisbezoek. Dit moet uitwijzen of het nodig is om een gegeven in onderzoek te zetten.

In de Circulaire Adresonderzoek 2018¹⁹ wordt aangegeven dat het soms zo kan zijn dat een onderzoek wordt uitgevoerd waarbij het adres niet in onderzoek wordt gezet. Bijvoorbeeld als het gaat om een risicogericht adresonderzoek (zoals verdenking van fraude of criminele activiteiten) of op eigen initiatief of op basis van een extern signaal. Hier gaat het dan om gelijksoortige redenen als voor de LAA-signalen geldt.

Verschil IV: LAA-sigitaal = geen besluit, geen bezwaar, regulier adresonderzoek = bezwaar tegen ambtshalve besluit mogelijk

Na elk regulier adresonderzoek²⁰ moet een besluit worden genomen, waarbij de betreffende persoon eerst in de gelegenheid moet worden gesteld om daarop te reageren. Daarom moet deze altijd eerst schriftelijk en/of via de MijnOverheid Berichtenbox in kennis gesteld worden van het voorgenomen besluit. Nadat het voorgenomen besluit kenbaar is gemaakt en de persoon in de gelegenheid is gesteld hierop te reageren, kan ambtshalve een beslissing worden uitgevoerd. Het voornemen kan verzonden worden aan het laatst bekende adres van de persoon in de BRP. Ook kan de strekking van het voornemen worden gepubliceerd in een huis-aan-huisblad, dagblad of in het gemeenteblad op www.overheid.nl (officiële bekendmakingen). Na het voornemen volgt een besluit, overeenkomstig het voornemen, tenzij een reactie van de persoon aanleiding geeft om het voornemen in te trekken. Ook het besluit moet bekend gemaakt worden aan de persoon. Als de nieuwe verblijfplaats van de persoon niet bekend is, ligt het voor de hand de strekking van het besluit bekend te maken via publicatie.

¹⁹ Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*, pag. 6.

²⁰ Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*, pag. 9.

Bij een LAA-onderzoek wordt nog geen formeel besluit genomen, daarom is ook geen bezwaar mogelijk. Wel kunnen de betrokken personen geïnformeerd over de uitkomsten van het huisbezoek.

Vershil V: Volgorde: na LAA-onderzoek kan regulier adresonderzoek starten (als aanleiding)

Als na het LAA-onderzoek blijkt dat er gerede twijfel is dat een persoon niet goed ingeschreven staat in de BRP dan start een gemeente een regulier adresonderzoek. In dit reguliere onderzoek wordt het onderzoek dossier uit de LAA gebruikt als input om dit reguliere adresonderzoek uit te voeren. Resultaat van het reguliere adresonderzoek kan zijn dat de BRP wordt gemuteerd.

Vershil VI: LAA-onderzoek = bijna altijd huisbezoek, regulier adresonderzoek = geen standaard huisbezoek, vaak administratieve afhandeling mogelijk

LAA-onderzoeken leiden vaak tot een huisbezoek (over de periode van januari 2019 tot oktober 2021 in 68% van de gevallen). Van signalen is minder zeker dat er iemand wel of niet woont omdat het immers gaat om een risicoaanduiding. Gemeenten leggen zo snel als mogelijk de huisbezoeken af (binnen een maand) omdat de signalen dan nog actueel zijn. Bij een regulier adresonderzoek is vaak een administratieve afhandeling mogelijk.

Vershil VII: LAA-sigitaal is naast een kwaliteitssigitaal ook een potentieel zorgsigitaal

Het doel van de LAA is niet alleen het verbeteren van de BRP, maar ook het signaleren van situaties waarin de gemeente (bijvoorbeeld in het sociaal domein) hulp kan bieden aan inwoners met problemen. Er zijn signalen die daar speciaal op gericht zijn (bijvoorbeeld onbestelbaar retour brieven CJIB). In de praktijk geven gemeenten ook invulling aan deze extra doelstelling door contact met gemeentelijke hulpverleners tot stand te brengen als hier aanleiding voor is. Het sigitaal is daarom naast een kwaliteitssigitaal ook een potentieel zorgsigitaal. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein.

Vershil VIII: LAA-onderzoek = werkinstructies per sigitaal en Webapplicatie LAA, regulier adresonderzoek = Circulaire Adresonderzoek BRP en burgerzakenapplicatie gemeente

Het LAA-onderzoek werkt volgens de werkinstructies voor de specifieke LAA-signalen en heeft de Webapplicatie LAA (WALAA) als ICT-ondersteuning. De minister van BZK draagt zorg voor de benodigde technische infrastructuur, waaronder de webapplicatie, zodat de signalen kunnen worden ontvangen en resultaten van adresonderzoek kunnen worden teruggekoppeld. Het regulier adresonderzoek wordt beschreven met de Circulaire Adresonderzoek BRP²¹ en de voornaamste ICT-ondersteuning wordt geleverd door de gemeentelijke burgerzakenapplicatie. In het onderzoek zelf wordt gebruik gemaakt van dezelfde soort bronssystemen (Suwinet, Kadaster/BAG, vergunningen, gemeentelijke belastingen, sociaal domein, leerplicht, nutsvoorzieningen & verhuurder) en natuurlijk de BRP.

Gewenste vervolgactie: Het is nodig om in aanvulling op de wet en AMvB duidelijke informatie te verstrekken over de verschillen tussen LAA-onderzoek en regulier adresonderzoek (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen).

²¹ Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*.

3.2. Beschrijving aan de hand het proces van het LAA-onderzoek

We beschrijven de impact van de LAA aan de hand het proces van het LAA-onderzoek.²² We onderscheiden in de onderstaande paragrafen respectievelijk het vooronderzoek, huisbezoek en afronding van het LAA-onderzoek.²³ Voordat we dit doen beschreven we eerst een aantal aandachtspunten die gelden voor het hele LAA-onderzoek.

Een eerste aandachtspunt bij de analyse van de handelingen uit de Leidraad Adresonderzoek en de reflectie daarop van de gemeenten heeft wel geleerd dat verschillen aanwezig zijn tussen de theorie (uit de leidraad) en de praktijk. Een concreet voorbeeld hiervan was het informeren van een burger bij een internetonderzoek of het raadplegen van bronnen als onderdeel van het vooronderzoek. Vanuit de gemeenten werd aangegeven dat dit eigenlijk geen aparte stap was in het proces, te meer omdat in het algemeen pas het contact werd gelegd met de inwoner tijdens het huisbezoek. Een tweede constatering was dat de stappen uit de Leidraad Adresonderzoek op bepaalde vlakken zeer gedetailleerd waren (bv. volgend uit de AVG / inzake privacy), terwijl in de WALAA eigenlijk geen goede mogelijkheid is om dergelijke zaken vast te leggen (denk bv. aan het maken van een plan van aanpak voor een huisbezoek).

Gewenste vervolgactie: Actualiseer de voorgeschreven stappen / handelingen uit de Leidraad Adresonderzoek en breng deze in overeenstemming met de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en de informatie die opgenomen kan worden in de WALAA.

Een tweede aandachtspunt gaat over de aanpak en mate van uitgebreidheid van het onderzoek. Dit is afhankelijk van het type signaal, grootte of problematiek/karakter van een gemeente en of een gemeente een integrale aanpak hanteert.

Aanpak onderzoek afhankelijk van type signaal

De aanpak van het onderzoek is afhankelijk van het type signaal, in onze analyse onderscheiden we signalen die relatief snel afgehandeld kunnen worden en signalen die relatief meer tijd kosten.

Bepaalde signalen kosten relatief meer tijd, zoals bijvoorbeeld een schijnverlating of in sommige gevallen de signalen van overbewoning of veelverhuizers. De tijd wordt dan besteed aan werkzaamheden als controle van de BRP, internetonderzoek, bronnen raadplegen, (telefonisch) contact met relevante partijen (binnen en buiten de gemeente).

Aanpak onderzoek afhankelijk van grootte of problematiek/karakter van een gemeenten

Gemeenten hebben hun eigen karakter of problematiek in het afhandelen van signalen. Voorbeelden hierbij zijn grensgemeenten, gemeenten waar veel studenten wonen, kleinere gemeenten waarbij een schijnverlating waarschijnlijk minder voorkomt omdat bewoners elkaar kennen, de aanwezigheid van veel arbeidsmigranten of veel zorginstellingen. Deze karakteristieken zijn van invloed op het

²² We hebben hier gebruik gemaakt van de Leidraad Adresonderzoek op Pleio, <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl>.

²³ In de Leidraad Adresonderzoek, zijn ook de stappen Voorbereiding, Beoordeel: Wel of niet op huisbezoek gaan, Nader/onderzoek/ vervolg acties opgenomen. In de beschrijving van de analyse zijn deze stappen niet apart opgenomen en wordt de impact beschreven aan de hand van de hoofdstappen: Vooronderzoek LAA, Huisbezoek LAA en Afronding LAA-onderzoek.

soort signalen dat veel voorkomt en daarmee op de tijdsbesteding van het vooronderzoek en ook het huisbezoek en afronding van het onderzoek

Integrale aanpak in LAA-onderzoek

In sommige gemeenten wordt een integrale aanpak in het LAA-onderzoek gehanteerd, gericht op de handhaving van meerdere wetten. Hierbij worden standaard meerdere afdelingen betrokken in het onderzoek. In deze aanpak doet ieder vakgebied een onderzoek op hun dossier (bijvoorbeeld Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), Werk & inkomen, Belastingen, Leerplicht, Wonen, Burgerzaken (BRP)) en wordt gezamenlijk gekeken hoe of wie het signaal het beste kan oppakken. Sommige gemeenten hebben periodieke multidisciplinair overlegvormen waar panden/adressen worden besproken. Dit kan dan bijvoorbeeld vanuit zorg, drugsoverlast of prostitutie zijn. Van daaruit wordt geprioriteerd in het oppakken van de signalen. Als meervoudige problematiek wordt verwacht dan volgt een integrale actie in het samen op huisbezoek gaan.

Bij de integrale aanpak werkwijze hoeft het niet altijd zo te zijn dat de regie over de signalen wordt uitgevoerd door burger- of publiekszaken, maar kan het ook zijn dat het onderdeel binnen een gemeente dat gaat over Werk en Inkomen of bijvoorbeeld Openbare Orde en Veiligheid (in het kader van ondermijning of handhaving, BOA's) de coördinatie voert over het onderzoek van de LAA-signalen.

3.2.1 Vooronderzoek LAA

Bij de gemeenten in ons onderzoek die aangesloten zijn op de LAA is altijd sprake van een vorm van vooronderzoek. Dit vooronderzoek heeft een soortgelijk karakter als het vooronderzoek dat plaatsvindt in het kader van het reguliere adresonderzoek. Op grond van al bekende informatie doet de gemeente een eerste beoordeling en besluit of überhaupt een onderzoek gaat plaatsvinden. De gemeente beoordeelt zelf wat naar haar mening het meest bijdraagt aan het verhogen van de kwaliteit van de BRP en stelt zo prioriteiten in de signalen die ze wel of niet onderzoekt.

Voor alle type signalen wordt in een eerste beoordeling van een signaal bekeken of het signaal nog correct is. Het kan namelijk zo zijn dat signalen door de actualiteit zijn ingehaald. Dit treedt op omdat signalen op maandelijkse basis binnenkomen en niet altijd onmiddellijk in behandeling (kunnen) worden genomen (ze zijn hiermee minimaal 4 weken oud). Hierdoor kan het zijn dat de BRP al op orde is gemaakt, bijvoorbeeld omdat de burger een verhuizing inmiddels heeft doorgegeven.

Door gemeenten wordt per signaal in de burgerzakenapplicatie gecontroleerd om welk adres het precies gaat, of betrokken personen al in onderzoek staan en of het adres eventueel al eerder bezocht is.

Bij specifieke signalen kan bij andere afdelingen worden gevraagd of een persoon die staat ingeschreven op het adres bekend is met betrekking tot bijvoorbeeld schulden of een uitkering. Een aantal gemeenten heeft hiervoor een apart systeem, waarmee intern gegevens kunnen worden uitgewisseld. Medewerkers hebben alleen toegang tot die gegevens die zij mogen zien vanwege hun taak.

Via internetonderzoek kan worden gekeken of relevante informatie over een burger gevonden kan worden. Daarnaast kunnen verschillende bronnen geraadpleegd worden (zoals Suwinet, Kadaster/BAG, vergunningen, gemeentelijke belastingen, sociaal domein, leerplicht,

nutsvoorzieningen & verhuurder) en/of wordt via binnengemeentelijke afstemming gekeken of misschien gegevens over de personen op dat adres bekend zijn.

In samenwerking met het Kadaster en/of woningcorporatie (als er een samenwerking is) kan de woonsituatie worden gecontroleerd en via het sociale domein (indien er een samenwerking is) kan worden onderzocht of er een bijstandsbelang is of schulden zijn.

Door telefonisch contact op te nemen met uitzendbureaus, verhuurders of zorginstelling wordt informatie opgevraagd over de woonsituatie. Als via telefonisch contact de twijfel over het adres wordt wegnomen, volgt geen huisbezoek. Een enkele gemeente heeft een overeenkomst met uitzendbureaus en deze gemachtigd om de inschrijving te regelen voor de arbeidsmigranten, dit voorkomt dat signalen over overbewoning.

Bij het Signaal Onbestelbaar Retour (CJIB) kan het zijn dat iemand het CJIB bewust ontwijkt, bijvoorbeeld omdat de persoon schulden heeft of niet gevonden wil worden. De inschrijving op het adres kan dan kloppen, maar de betrokken persoon stuurt de post bewust terug. Het signaal is daarom naast een kwaliteitssignaal ook een potentieel zorgsignaal. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met het sociaal domein.

3.2.2 Huisbezoek LAA

Als een gemeente na een vooronderzoek vaststelt dat de registratie in de BRP klopt, dan kan besloten worden om geen huisbezoek af te leggen en kan het signaal worden afgesloten.²⁴ Als er voldoende twijfel is dan wordt een huisbezoek afgelegd en relevante informatie toegevoegd aan de WALAA; deze informatie wordt dan gebruikt door degene die het huisbezoek gaat doen. De ervaring is dat LAA-onderzoeken vaak tot een huisbezoek leiden. Gemeenten leggen graag zo snel als mogelijk de huisbezoeken af (binnen een maand) omdat de signalen dan nog actueel zijn. De vragenlijst in de WALAA helpt om relevante observaties van het huisbezoek vast te leggen. Als iemand niet thuis is wordt het adres nog twee keer bezocht (hetzelfde adres wordt per signaal maximaal drie keer bezocht). Dit gebeurt op verschillende dagen en tijdstippen.

In de Leidraad Adresonderzoek is opgenomen 'Voer een huisbezoek vanwege de zorgvuldigheid en veiligheid uit met tenminste twee personen.' Een huisbezoek gebeurt daarom in de regel met twee personen. Dit volgt een vast proces, begeleid door de WALAA:

- Legitimeren;
- Aangeven waar je voor komt;
- Toestemming vragen om binnen te komen;
- Vragenlijst aflopen;
- Het gesprek aangaan over de constatering en het mogelijke vervolg.

Tenminste één van de medewerkers die het huisbezoek uitvoeren is aangewezen als BRP-toezichthouder. In het geval van de integrale aanpak kan het ook zijn dat zowel een sociaal onderzoeker als BRP-toezichthouder is betrokken.

Als de medewerkers de taal van de inwoners niet kunnen spreken, dan wordt gebruik gemaakt van de tolktelefoon of Google Translate.

²⁴ Dit gaat over de stap 'Beoordeel wel of niet op huisbezoek'.

Huisbezoek organisatie

Gemeenten hebben het huisbezoek op verschillende manieren georganiseerd. Als gemeenten het hele LAA-onderzoek door dezelfde personen laten uitvoeren dan is geen overdracht nodig van informatie uit het vooronderzoek. Andere gemeenten hebben verschillende personen die de verschillende fases uitvoeren. Overdracht van het vooronderzoek houdt in dat de medewerker die het huisbezoek gaat uitvoeren in de WALAA kijkt naar de benodigde informatie voor het bezoek.

Bij een integrale aanpak in de uitvoering van de LAA-signalen (zie voorgaande paragraaf) worden afspraken gemaakt over wie met welke rol vanuit welke afdeling meegaat en in welke samenstelling een huisbezoek wordt afgelegd. Sommige gemeenten hebben medewerkers van andere afdelingen dan Burgerzaken ook BRP-toezichthouder gemaakt.

Sommige gemeenten hebben vaste teams die door de wijken lopen. Zij krijgen een lijst met af te leggen huisbezoeken.

Soms wordt voor het uitvoeren van huisbezoeken samenwerking gezocht met handhavers (BOA's) of sociaal rechercheurs binnen de gemeenten. Dit kan een bewuste keuze zijn, maar ook vanwege capaciteitsgebrek (zie paragraaf over bemensing van het LAA-onderzoek).

Ook komt het voor dat het huisbezoek is uitbesteed aan een daarvoor gespecialiseerd bureau. In dit laatste geval krijgt de medewerker van het gespecialiseerde bureau toegang tot de relevante dossiers in de WALAA. Vaak plant dit bureau de huisbezoeken zelfstandig in, ook omdat ze dan zelf de meest gunstige route kunnen plannen om de huisbezoeken af te leggen.

3.2.3 Afronding LAA-onderzoek

In deze stap worden na het huisbezoek de feiten en omstandigheden waarop het onderzoek in de woning was gericht vastgelegd in de WALAA en wordt bepaald of vervolgonderzoek nodig is. Tijdens de afronding van het onderzoek²⁵ worden als er aanleiding is andere relevante afdelingen/instanties op de hoogte gebracht van de bevindingen van het LAA-onderzoek. Als een ernstige situatie waarbij een burger grote problemen heeft wordt geconstateerd, dan wordt - nadat de burger daarin heeft toegestemd - informatie doorgegeven aan hulpverleners.

3.3. Overige aandachtspunten

3.3.1 Gemeenten willen zelf kunnen bepalen welke signalen zij ontvangen

Gemeenten kunnen zelf aangeven hoeveel signalen zij per keer willen ontvangen. Gemeenten geven aan dat ze zelf ook willen kunnen bepalen welke signalen zij ontvangen. Dit stelt hen in staat om zelf te prioriteren in uit te voeren werkzaamheden en in de inzet van de beperkte beschikbare capaciteit. Als een gemeente nu (vanwege beperkingen in het aantal te behandelen signalen) minder signalen krijgen, dan maakt de Minister van BZK een random selectie van de door te zetten signalen.

3.3.2 Kunnen LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn?

In de Nota naar aanleiding van het verslag (zie hoofdstuk 2) ontstaat de indruk dat LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn of kunnen zijn. De wet en de memorie van toelichting laten hier ruimte voor verschillende interpretaties. Mocht het inderdaad zo zijn dat reguliere terugmeldingen straks via de LAA gaan dan is het denkbaar dat niet alle signalen ook daadwerkelijk bij de gemeente terecht

²⁵ In de leidraad "Nader onderzoek/vervolgacties" genoemd.

komen als gemeenten zelf het aantal en soort signalen bepalen conform wat in 3.3.1 is bedoeld. Er is dan een risico aanwezig dat daar de reguliere terugmeldingen uitvallen en dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van de BRP.

Gewenste vervolgactie: Het is nodig dat in aanvulling op de wet en AMvB duidelijkheid ontstaat over of LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn of kunnen zijn (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen) en indien relevant dan passende maatregelen nemen.

3.3.3 Bemensing en prioritering van de LAA is een uitdaging

Voor het LAA-onderzoek geldt dat capaciteit beschikbaar en prioriteit krijgen voor de LAA een uitdaging is voor gemeenten. Als oorzaken worden genoemd:

- Er is meer bestuurlijke aandacht nodig;
- Het is lastig om de juiste mensen die LAA-signalen kunnen afhandelen in dienst te krijgen
- Externe inhuur wordt ingezet om capaciteitsgebrek en deskundigheidsvraagstukken op te lossen;
- Het is belangrijk om gelden voor het LAA-onderzoek te oormerken: Om te voorkomen dat het op een grote hoop terecht komt en er te weinig middelen voor de LAA beschikbaar wordt gesteld. Gemeentelijke budgetten staan onder grote druk en als er niet voldoende (geoordeelde) financiële dekking is dan kan dat leiden tot keuzes waarbij de gemeente er toch maar voor kiest om minder signalen te ontvangen en om het geld toch maar aan te wenden voor de jeugdzorg of voor het openhouden van de bibliotheek.

Daarbij noemen gemeenten dat een doorontwikkeling naar een integrale aanpak met risicogerichte signalen extra eisen stelt aan het personeel. In deze integrale aanpak is de context breder dan van het Burgerzakendomein. Werken en acteren op basis van risicogestuurde signalen met verschillende disciplines (zoals burgerzaken, sociaal domein, openbare orde en veiligheid) vergt aanvullende vaardigheden op de administratieve afhandeling zoals nu vaak gemeengoed is.

Gewenste vervolgactie: Het is belangrijk om financiële middelen voor uitvoering van het LAA-onderzoek te oormerken, zodat deze middelen ook echt beschikbaar komen voor uitvoering van LAA-onderzoeken.

3.3.4 Termijnen

In de MvT wordt bij Artikel 28d gesteld dat het terugmelden overeenkomstig is met de reeds bestaande werkwijze bij rechtstreekse terugmeldingen van bestuursorganen en colleges. In onze analyse hebben we echter verschillen laten zien. Dit betekent voor de gemeentelijke uitvoering dat de voorgestelde termijnen niet altijd uitvoerbaar zijn. Dit wordt hieronder toegelicht en voorzien van een gewenste vervolgactie.

Voorgestelde reactietermijn in concept AMvB is te kort

Het voorstel in de concept AMvB is om de reactietermijn voor gemeenten om te reageren op een signaal te stellen op twee weken. Een LAA-signaal geeft aan dat er een risico bestaat dat de inschrijving van personen op een bepaald adres onjuist zijn, maar is onvoldoende concreet om meteen over te gaan tot het in onderzoek plaatsen van gegevens in de BRP. Vaak is pas na het huisbezoek duidelijk of er gegevens onjuist zijn (ook bij een trefkans boven de 50% is er een aanzienlijke kans dat de gegevens wel correct zijn) en van welke personen de gegevens mogelijk onjuist zijn. Wanneer gegevens in onderzoek worden gezet is dat een signaal waar door bepaalde

afnemers al consequenties voor de betreffende burger aan verbonden worden. Gemeenten gaan daar pas toe over wanneer er voldoende zekerheid bestaat dat gegevens inderdaad mogelijk onjuist zijn en bekend is welke personen het precies betreft, dus na uitvoering van het vooronderzoek en vaak een huisbezoek.

Gemeenten geven aan dat de voorgestelde reactietermijn van twee weken te kort is en daarom is een uitvraag gedaan naar wat wel een redelijke termijn is. Daar is uitgekomen dat een termijn van 4 weken nodig is: De geleverde signalen moeten worden voorbereid. Bij de voorbereiding zijn gemeenten soms afhankelijk van de informatie vanuit andere afdelingen. Bij verschillende gemeenten worden de signalen, waarbij een huisbezoek moet worden gepland, doorgezet naar de externe partner of een andere afdeling. De betreffende partij moet vervolgens het bezoeken van de adressen plannen. Tot slot worden de adressen maximaal drie keer bezocht. Dit is niet realistisch om dit binnen een termijn van twee weken uit te voeren. Het tweede en eventueel derde bezoek moet bij voorkeur op een andere dag en andere tijd plaats vinden.

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn uit het concept AMvB om de minister op de hoogte te stellen of een signaal aanleiding is geweest voor opnemings, verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens in de basisregistratie, dan wel dat bij het gegeven in de basisregistratie een aantekening te plaatsen moet worden verruimd van twee naar vier weken.

Vrije ruimte in terugkoppelingstermijn is nodig in het uitzonderlijke geval als de termijn van de voorgestelde 6 maanden niet wordt gehaald

Gemeenten zijn verplicht de resultaten van het LAA-onderzoek terug te koppelen aan de minister van BZK. Dit gebeurt door het onderzoek af te sluiten in de WALAA-applicatie. De voorgestelde termijn hiervoor is zes maanden. Gemeenten in het onderzoek gaven aan dat zes maanden in 90% van de gevallen wel voldoende zou moeten zijn. Gemeenten geven aan dat in uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat een onderzoek wat langer loopt. Vaak duurt het langer als gedurende het onderzoek informatie naar boven komt dat iemand wellicht in een andere gemeente verblijft. De ene gemeente wordt dat afhankelijk van de andere gemeente. Als uit het onderzoek blijkt dat er een (vermoedelijk) adres in een andere gemeente is, wordt de andere gemeente daarover via een terugmelding geïnformeerd. Die gemeente gaat vervolgens zelf onderzoeken of betrokkene woont op het doorgegeven adres. Dat is een zelfstandig adresonderzoek, waarbij mogelijk kan worden voortgeborduurd op het adresonderzoek van de gemeente die de terugmelding heeft gedaan. De andere gemeente moet in geval van ambtshalve inschrijven een voornemen sturen en later eventueel een besluit opmaken.

Uit de praktijk blijkt dat de afhandeling van zo'n terugmelding tijd kost. Zeker als de betreffende burger zelf geen actie onderneemt. Gemeenten hebben in uitzonderlijke gevallen vrije ruimte nodig in de gevraagde terugkoppeling naar de Minister. Gemeenten hebben de mogelijkheid om bij een TMV-melding contactgegevens aan te geven voor motivatie bij het onderzoek. In de praktijk zien we dat hier gebruik van wordt gemaakt zodat de keten op de hoogte is van het verloop van het onderzoek

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn in de AMvB moet zodanig worden aangepast dat vrije ruimte is toegestaan in het uitzonderlijke geval dat de termijn van de voorgestelde 6 maanden niet wordt gehaald om de resultaten van het onderzoek naar het inschrijven van een persoon als ingezetene of de onjuistheid van het adresgegevens van de ingezetene terug te koppelen aan de Minister.

Als bij de afronding in de WALAA-applicatie is aangegeven dat nader onderzoek nodig is, dan is dit een vervolgstap die de gemeente zelf moet oppakken. Dit gebeurt door het reguliere adresonderzoek. Dit is geen onderdeel meer van het LAA-onderzoek. Zie ook figuur 3.1.

3.3.5 Privacy is een aandachtspunt

Ruim de helft van de gemeenten geeft aan dat bij het verzamelen en delen van gegevens (beperkte of ernstige) privacy problemen optreden: onduidelijkheid wat wel en niet kan, discussie met collega's binnen de gemeente en met externe partijen die niet mee willen werken wanneer de gemeente in het kader van een LAA-onderzoek om informatie vraagt. Het is bewerkelijk om in samenwerking met de privacy officer duidelijkheid te scheppen en beleidsregels en convenanten op te stellen. De vragen van gemeenten zijn aanleiding geweest om in samenwerking met de Informatiebeveiligingsdienst (IBD), het kenniscentrum van VNG Realisatie voor beveiliging en privacy, de privacy-aspecten van de LAA onder de loep te nemen. Daarbij komen de volgende aandachtspunten naar voren.

De uitvoeringspraktijk van de LAA-onderzoeken kan nogal verschillen per gemeente (zie ook de eerdere paragrafen in dit hoofdstuk). Bij de gemeenten die aangeven problemen te hebben met privacy heerst veel onduidelijkheid over het gebruik van gegevens: wat kan wel en niet op grond van de BRP in combinatie met de diverse domeinwetten en de AVG? Het gevolg is dat een deel van de gemeenten waarschijnlijk te weinig gegevens betreft in het onderzoek en een ander deel van de gemeenten weer te veel. Qua privacy levert de laatste categorie natuurlijk het grootste risico op voor betrokkenen en ook voor de gemeenten zelf.

Het resultaat van een LAA-onderzoek kan nuttig zijn voor veel binnengemeentelijke en buitengemeentelijke afnemers. Voor een deel wordt daarin voorzien omdat afnemers van de BRP op de persoonslijst zien dat gegevens in onderzoek worden gezet, na verloop van tijd niet meer in onderzoek staan en al dan niet gewijzigd worden. Samenwerking vindt echter ook plaats met partijen die geen afnemer van de BRP zijn en binnen een samenwerkingscontext kan het noodzakelijk zijn om meer gegevens met elkaar te delen. In het wetsvoorstel is qua privacy alleen iets geregeld voor terugkoppeling naar de LAA-voorziening en de BRP. De wettelijke grondslag voor het delen van onderzoeksresultaten met samenwerkingspartners is niet voor alle gemeentelijke uitvoerders duidelijk. Iedere gemeente moet nu voor zichzelf bepalen wat hier de betekenis van is voor de verwerking van persoonsgegevens bij het onderzoeken van LAA-signalen. Door een model DPIA op landelijk niveau uit te voeren kan op een efficiënte manier met één DPIA meer duidelijkheid geboden worden aan alle gemeenten.

Gewenste vervolgactie: Voer een landelijke model DPIA uit op de gemeentelijke gegevensverwerking bij LAA-signalen.

In overleg tussen betrokken partijen (BZK, VNG, NVVB) kan worden bepaald hoe dat wordt georganiseerd en wie daarbij het voortouw neemt.

In de bestaande handreikingen wordt geschetst wat een uitvoerder van een LAA-onderzoek moet doen om zich aan de AVG te houden. In de LAA-leidraad 'raadplegen van bronnen bij adresonderzoek' staat bijvoorbeeld: 'Zorg daarom in de eerste plaats dat je altijd kunt motiveren **waarom** je informatie bij anderen opvraagt en dat het raadplegen van de gekozen bron ook is toegestaan in dat specifieke geval'. Daarbij wordt uitgelegd dat beoordeeld moet worden of het raadplegen van de betreffende bron noodzakelijk is en of het gebruik van gegevens voor het onderzoek wel verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens door de andere bron zijn verzameld. Vaststelling is nodig om te bepalen of geen geheimhoudingsplicht geldt die belemmeringen opwerpt en dat het gebruik van bijzondere gegevens zoveel mogelijk is vermeden.²⁶ De uitvoerders van adresonderzoek vragen om een concrete instructie **hoe** ze zich aan deze voorschriften kunnen houden en casusmateriaal waarmee ze kunnen oefenen om zich de benodigde werkwijze eigen te maken.

Gewenste vervolgactie: Stel een voor uitvoerders van LAA-onderzoeken te begrijpen instructie LAA-onderzoek op en stel daarbij ook voorbeeld informatiemateriaal beschikbaar dat betrokkenen in staat stelt zich een werkwijze eigen te maken waarin de regels voor de bescherming van persoonsgegevens correct worden toegepast.

3.4. Implementatie LAA

In de paragrafen hiervoor is voornamelijk de structurele impact op de gemeentelijke uitvoering beschreven door de LAA. Daarnaast zijn een aantal eenmalige activiteiten te onderscheiden voor de implementatie van de LAA. Eind 2020 waren 299 gemeenten aangesloten op de LAA, 53 gemeenten werkten toen nog niet met de LAA.

Aan de hand van de stappen die nodig zijn in de projectfase van de LAA om te starten met de LAA²⁷ zijn hieronder een aantal aandachtspunten genoemd voor de implementatie van de LAA. De stappen uit de projectfase zijn:

1. Oriënteren op LAA;
2. Contact opnemen met je accountmanager;
3. Projectleider benoemen;
4. Collegebesluit over budget en capaciteit;
5. Verwerkersovereenkomst sluiten;
6. Binnengemeentelijke samenwerking aangaan;
7. Adresonderzoek doen en huisbezoeken voorbereiden;
8. Resultaten huisbezoek monitoren.

Oriënteren op LAA en Contact opnemen met je accountmanager

Voor de implementatie van de LAA is veel implementatiedocumentatie beschikbaar en kan gebruik worden gemaakt van zogenaamde LAA-ambassadeurs bij gemeenten met kennis en ervaring in het werken met LAA. Ook de RvIG biedt ondersteuning aan gemeenten in de uitvoering van de LAA in de

²⁶ <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/groups/view/1a62b242-8f20-4d9f-9287-a50d240b04a8/adresonderzoek/wiki/view/d681251a-ca1c-4073-bd9b-5bd42c6a4e5e/raadplegen-van-bronnen>.

²⁷ <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/cms/view/a9bf39e3-42c4-48e6-969c-bf8f05ee52ba/leidraad-starten-met-laa>.

vorm van een accountmanager. Deze implementatieondersteuning door RvIG wordt door gemeenten als waardevol ervaren.

Collegebesluit over budget en capaciteit

Gemeenten moeten bepalen wie wordt ingezet op het uitvoeren van LAA-onderzoek. Eventueel moeten extra mensen als toezichthouder BRP worden benoemd.

Als een gemeenten een integrale aanpak van de LAA-onderzoek voorstaat dan is het nodig om afspraken te maken over de inzet van mensen uit die organisatieonderdelen binnen de gemeenten die betrokken zijn bij de integrale aanpak (zoals sociaal domein, werk en inkomen, openbare orde en veiligheid).

De analyse laat zien dat LAA-onderzoeken vaak tot huisbezoeken leiden. Gemeenten moeten mensen beschikbaar hebben die deze huisbezoeken gaan uitvoeren. Als een gemeente besluit om deze huisbezoeken uit te laten voeren door een gespecialiseerd bureau, moet een gemeenten zo'n bureau inhuren (via een aanbesteding). Een andere optie is om afspraken te maken met het onderdeel handhaving binnen gemeenten over de inzet van BOA's bij het huisbezoek. Er zijn ook gemeenten waarbij de BOA's het hele LAA-onderzoek uitvoeren of waar een externe medewerker dit doet.

Om meer bestuurlijke aandacht te genereren voor het LAA-onderzoek leggen sommige gemeenten de nadruk op het feit dat een betere BRP-kwaliteit helpt bij het oplossen van vraagstukken in onder andere het sociaal domein en openbare orde en veiligheid.

Verwerkersovereenkomst sluiten

Als de wetswijziging van kracht wordt, is het afsluiten van een verwerkersovereenkomst niet meer nodig; de bestaande werkwijze wordt in het ingediende wetsvoorstel structureel in de wet vastgelegd. De Minister van BZK neemt het informatieknooppunt van ICTU over. De minister wordt verantwoordelijk voor de gegevensverwerking bij het informatieknooppunt, waardoor de bestaande verwerkersovereenkomsten met de gemeenten kunnen vervallen. Door de wettelijke verankering moeten alle gemeenten LAA-signalen kunnen ontvangen.

Samenwerking organiseren

Binnengemeentelijke samenwerking aangaan

Gemeenten moeten zorgen dat betrokken organisatieonderdelen bij het LAA-onderzoek onderling hun informatie over adressen kunnen uitwisselen. RvIG heeft hier een leidraad voor gemaakt.²⁸

Ook moeten vooraf afspraken worden gemaakt over hoe omgegaan moet worden met de opvolging van het LAA-dossier wanneer geconstateerd wordt dat sprake is van sociale problematiek (zoals schulden).

Samenwerking met andere organisaties

Sommige gemeenten hebben afspraken gemaakt met andere organisaties die ze kunnen raadplegen in hun vooronderzoek. Denk hierbij aan uitzendbureaus, verhuurders en zorginstellingen. In de Pleio-omgeving zijn hier geen leidraden voor opgenomen. Mogelijk kan op basis van best practices vanuit gemeenten die hier afspraken over hebben gemaakt een leidraad voor worden opgesteld.

²⁸ <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/file/download/13fc971f-2d66-41b4-953d-1ccd149510b4/1603971762leidraad%20binnengemeentelijke%20samenwerking%20laa.pdf>.

Adresonderzoek doen en huisbezoeken voorbereiden en resultaten huisbezoek monitoren

Het Ministerie van BZK draagt via RvIG zorg voor de benodigde technische infrastructuur, waaronder de webapplicatie (WALAA), zodat de signalen kunnen worden ontvangen en resultaten van LAA-onderzoek kunnen worden teruggekoppeld. De WALAA is te bereiken via een internetaansluiting. Voordat een medewerker kan inloggen op de LAA-applicatie moet hij/zij een eHerkenningmiddel hebben voor de WALAA.

Door het RvIG wordt een tablet ter beschikking gesteld waarop de WALAA is geïnstalleerd en deze kan gebruikt worden bij het onderzoek. Sommige gemeenten willen op de tablet niet alleen toegang tot de WALAA, maar willen ook de eigen burgerzakenapplicatie of de BRP inzien. In dat geval dient een gemeente de medewerkers van een eigen tablet te voorzien waarop meerdere applicaties zijn ontsloten. De tablet vanuit het RvIG ontsluit alleen de WALAA.

3.5. Effecten van de LAA

De LAA versterkt de functie van de BRP als basisregistratie. LAA leidt ertoe dat (via de signalen) informatie vanuit de afnemers beschikbaar komt waar de gemeente zonder de LAA niet over zou kunnen beschikken. De LAA geeft hierdoor extra inzicht waar risico's zitten op fouten. Uit de LAA-onderzoeken blijkt dat in 52% van de gevallen een gegeven niet correct is. Waarna op basis van een regulier adresonderzoek de BRP wordt gemuteerd. Daardoor neemt de kwaliteit van de gegevens in de BRP toe. Dat heeft voordelen voor de overheden, gebruikers van de BRP en burgers.

De huisbezoeken die in het kader van de LAA worden uitgevoerd verschaffen, naast informatie over de juistheid van de adresgegevens in de BRP, extra informatie die waardevol is voor de gemeente. Het kan bijvoorbeeld gaan om situaties waarin bewoners dringend behoefte hebben aan zorg, om zicht op illegale onderverhuur die de woningmarkt verstoort of om zicht op huiselijk geweld. Het signaleren van situaties waar zorg nodig is, is een expliciete doelstelling van de LAA en gemeenten spelen daar actief op in.

Zoals eerder aangegeven, dragen de LAA-onderzoeken ook bij aan beter zicht op ondermijning, illegale bewoning en de aantallen arbeidsmigranten die in een gemeente aanwezig zijn. Dat vergroot de mogelijkheden om effectief te handhaven en levert betere gegevens op om het gemeentelijk beleid op te baseren. Deze effecten worden wel gekarakteriseerd als 'bijvangst' omdat ze geen betrekking hoeven te hebben op de juistheid van adresgegevens in de BRP en dus niet het primaire doel van de LAA zijn. Door de uitvoerders van de onderzoeken en door bestuurders wordt deze bijvangst echter bijzonder gewaardeerd, waardoor men extra gemotiveerd is om adresonderzoeken uit te voeren.

4. Werklasten LAA

In dit hoofdstuk is een uitwerking gemaakt van de werklasten van de LAA. De werklasten van de LAA zijn de uitvoeringskosten die gemeenten moeten maken voor het behandelen van LAA-signalen. In de eerste paragraaf is een korte schets gemaakt van het hiervoor gebruikte werklastenmodel. In de tweede paragraaf zijn de resultaten van de analyse gepresenteerd.

4.1. Introductie werklastenmodel

Om de werklasten van de LAA voor gemeenten te becijferen is gebruik gemaakt van de aanpak en de werkwijze zoals deze ook gebruikt wordt in het StandaardKostenModel (SKM).²⁹ In de methodiek van het SKM wordt eerst gekeken welke handelingen moeten worden uitgevoerd voor het behandelen van een LAA-signaal. Door de kosten voor de betreffende handeling (P of prijs) en het aantal malen dat de betreffende handeling (Q of aantal) moet worden uitgevoerd ontstaat dan inzicht in de kosten voor die handeling (PxQ). Door vervolgens de kosten van alle handelingen bij elkaar op te tellen ontstaat een beeld van de totale kosten voor het behandelen van de LAA-signalen.

Aan de hand van de Leidraad Adresonderzoek³⁰ en de interviews is een overzicht gemaakt van de verschillende handelingen die mogelijk moeten worden uitgevoerd voor het behandelen van een LAA-signaal. In de volgende tabel is het overzicht opgenomen van de handelingen die onderwerp zijn van de uitvraag.

Tabel 4.1: Handelingen behandelen LAA-signalen

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}
1. Voorbereiding	Voorbereiding op kantoor	Openen WALAA & selecteren adres
		Vaststellen in BRP geregistreerde personen op adres & printen lijst personen
2. Vooronderzoek	Vooronderzoek	Controleren LAA-signaal op betrouwbaarheid en actualiteit
		Interne checks op BRP, verhuisaangifte, eerdere adresonderzoeken
	Internetonderzoek	Doen internetonderzoek
		Vastleggen stappen + motivatie + resultaten
		Informeren burger
	Raadpleging bronnen	Raadplegen Suwinet, Kadaster/BAG, vergunningen, gemeentelijke belastingen, sociaal domein, leerplicht, nutsvoorzieningen & verhuurder
Vastleggen stappen + motivatie + resultaten		
3. Beoordeel: wel of niet op huisbezoek gaan	Voorbereiding huisbezoek	Informeren burger
		Beslissen over vervolgtraject
4. Huisbezoek	Huisbezoek	Vorbereiden huisbezoek (plan van aanpak, onderzoeksvragen, organisatie/bemensing)
		Inlezen in resultaten vooronderzoek (als huisbezoek en vooronderzoek niet door dezelfde persoon worden gedaan)

²⁹ Zie bv. Ministerie van EZK (2017), *Handboek Meting Regeldrukkosten*.

³⁰ De Leidraad Adresonderzoek is beschikbaar op <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/>.

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}
		Reizen naar adres/woning Observeren van situatie rondom het adres/de woning Vragen om binnen te komen Doen onderzoek in woning (incl. stellen vragen) Afronden huisbezoek (informerende burger) Vastleggen resultaten huisbezoek
5. Nader onderzoek / vervolgacties	Afronding adresonderzoek	Vaststellen (na het huisbezoek) van feiten en omstandigheden waarop het onderzoek in de woning was gericht Vaststellen of vervolgonderzoek nodig is Informeren / terugmelden BRP Informeren anderen over resultaten huisbezoek
	Binnengemeentelijke terugmelding	Terugmelden (binnengemeentelijk) aan relevante afdelingen over resultaten LAA-onderzoek
6. Afronden in de LAA-applicatie		

a) Voor de fasen en de stappen is aangesloten bij de leidraad adresonderzoek, beschikbaar op <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/>.

b) Voor de handelingen is in eerste instanties eveneens aangesloten bij de leidraad adresonderzoek aangevuld/aangescherpt met observaties uit de interviews met de gemeenten.

Uit het bovenstaande overzicht is te zien dat handelingen die eventueel moeten worden uitgevoerd nadat terug is gemeld aan de BRP (gegeven in onderzoek plaatsen en adresonderzoek uitvoeren) niet zijn meegenomen in de raming van de werklasten.³¹ De scope van de analyse gaat vanaf het moment van de ontvangst van het LAA-signaal tot en met het afsluiten van het LAA-signaal in de WALAA.³²

Om een beeld te krijgen van de kosten per handeling is aan de deelnemende gemeenten gevraagd om een inschatting te geven van de tijd die het hen kost om de betreffende handelingen uit te voeren (als de betreffende handeling moet worden uitgevoerd).³³ Daarbij is de gemeenten gevraagd om een gemiddelde tijdsbesteding te geven, een minimale tijdsbesteding en een maximale tijdsbesteding. Vervolgens is per handeling een getrimd gemiddelde³⁴ bepaald.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de gemiddelde tijdsbesteding voor het uitvoeren van een LAA-onderzoek.³⁵

³¹ In paragraaf 4.2 bij de beschouwing van de resultaten van het werklastenmodel wordt daar nog nader op ingegaan.

³² Zie ook figuur 3.1 in hoofdstuk 3.

³³ Uit praktisch onderzoeksoogpunt is niet gekozen om een normtijdenonderzoek (waarbij onderzoekers met behulp van een stopwatch bijhouden hoeveel tijd een bepaalde handeling duurt) uit te voeren.

³⁴ Bij een getrimd gemiddelde worden de hoogste en laagste waarde(n) niet meegenomen bij het bepalen van het gemiddelde. Hiermee wordt voorkomen dat eventuele uitbijters invloed krijgen op het bepalen van het gemiddelde. Er is gewerkt met een getrimd gemiddelde waarbij de hoogste en laagste waarde niet zijn meegenomen. Er is ook een gevoeligheidsanalyse gedaan waarbij de 2 hoogste en 2 laagste waarden niet zijn meegenomen. Per saldo had dit geen grote impact op de resultaten.

³⁵ Een overzicht van de tijdsbestedingen van alle handelingen is opgenomen in tabel C.1 in bijlage C.

Tabel 4.2: Gemiddelde tijdsbestedingen selectie van handelingen

Omschrijving	Tijdsbesteding
Controleren LAA-sigitaal op betrouwbaarheid en actualiteit, interne checks op BRP, verhuisaangifte, eerdere adresonderzoeken	17 minuten
Doen internetonderzoek, vastleggen stappen + motivatie + resultaten, informeren burger	13 minuten
Raadplegen Suwinet, Kadaster/BAG, vergunningen, gemeentelijke belastingen, sociaal domein, leerplicht, nutsvoorzieningen & verhuurder, vastleggen stappen + motivatie + resultaten, informeren burger	15 minuten
Huisbezoek: Reizen naar woning	13 minuten
Huisbezoek: Observeren van situatie rondom het adres/de woning	3 minuten
Huisbezoek: Vragen om binnen te komen	3 minuten
Huisbezoek: Doen onderzoek in woning (incl. stellen vragen)	16 minuten
Huisbezoek: Afronden huisbezoek (informeren burger)	5 minuten
Huisbezoek: Tijd in woning (totaal)	21 minuten
Huisbezoek: Vastleggen resultaten huisbezoek	5 minuten
Informeren / terugmelden BRP	7 minuten

Bron: Inventarisatie bij gemeenten

Er is eveneens gevraagd wat het schaalniveau is van de medewerkers die de betreffende handelingen uitvoerden. Aan de hand van de uurtarieven per schaal uit de Handleiding Overheidstarieven 2021³⁶ zijn de gemiddelde tijdsbestedingen omgezet naar kosten per handeling (voor zover de handelingen door interne medewerkers werden uitgevoerd). Eveneens is uitgevraagd hoeveel tijd extern ingehuurde medewerkers kwijt waren voor bepaalde handelingen en tegen welk tarief. Dit was minder goed te bepalen, omdat veelal met een vast bedrag per huisbezoek werd gewerkt bij externe inhuur. Het resultaat van deze stap was inzicht in de prijs voor iedere handeling (de P uit het PxQ model).

Vervolgens is gekeken hoe vaak een betreffende handeling moet worden uitgevoerd. Daarbij is eerst gekeken door hoeveel personen een bepaalde handeling wordt uitgevoerd. In de Leidraad Adresonderzoek is bijvoorbeeld opgenomen ‘Voer een huisbezoek vanwege de zorgvuldigheid en veiligheid uit met ten minste twee personen.’ Voor de handeling ‘huisbezoek’ is in de analyse dan gerekend met 2 personen.³⁷ Vervolgens is gekeken hoe vaak een handeling gemiddeld moet worden uitgevoerd per LAA-sigitaal. Zo moet een adres gemiddeld 1,7 keer per LAA-sigitaal worden bezocht voordat de behandelaar van het LAA-sigitaal een inwoner aantreft die de behandelaar binnen kan laten.³⁸ Tot slot is gekeken bij welk deel van de LAA-signalen een betreffende handeling moet worden uitgevoerd. Zo hebben gemiddeld 68 procent van alle LAA-signalen (over de periode januari 2019 tot oktober 2021) geleid tot het voornemen van een huisbezoek.³⁹ Als cijfers beschikbaar waren uit de management rapportages van ICTU dan is gebruik gemaakt van deze cijfers. Als relevante

³⁶ Ministerie van BZK (2020), *Handleiding Overheidstarieven 2021*. Hierbij is het ‘Uurtarief productieve uren excl. btw’ uit de tabel Gemiddelde totale kosten per salarisschaal gebruikt.

³⁷ Daardoor ontstaat mogelijk een kleine onderschatting, omdat het advies spreekt over ‘ten minste twee personen’. In de interviews gaven gemeenten aan dat zij over het algemeen met twee personen op huisbezoek gingen.

³⁸ Bron: inventarisatie bij gemeenten.

³⁹ Bronnen: ICTU, Managementinformatie over de jaren 2019, 2020 en 2021 (tot oktober). Er is gekozen om een gemiddeld percentage over deze drie jaren te gebruiken wetende dat corona impact heeft gehad op het percentage huisbezoeken. Het is daarom ook aan te raden om dit kengetal (en trouwens ook andere kengetallen) te blijven monitoren en te kijken of een wijziging van kengetallen gevolgen heeft voor de werklasten bij gemeenten. Dat kan mogelijk ook worden meegenomen in financieringsafspraken, zodat gemeenten nu en in de toekomst een adequate vergoeding krijgen voor het behandelen van LAA-signalen.

cijfers niet beschikbaar waren is gebruik gemaakt van resultaten uit de inventarisatie bij gemeenten. In de tabel hieronder zijn de belangrijkste gebruikte kengetallen en hun bron weergegeven.

Tabel 4.3: Gebruikte kengetallen

Omschrijving	Kengetal	Bron
Aantal medewerkers per huisbezoek	2 medewerkers	Leidraad Adresonderzoek
Gemiddeld aantal huisbezoeken voor bereiken inwoner	1,7 keer	Inventarisatie bij gemeenten
Vooronderzoek: Doen internetonderzoek	29%	Inventarisatie bij gemeenten
Vooronderzoek: Raadplegen bronnen	85%	Inventarisatie bij gemeenten
Geen huisbezoek nodig als % van alle signalen	32%	ICTU, Managementinformatie
Wel huisbezoek nodig als % van alle signalen	68%	ICTU, Managementinformatie
Drie maal bezocht (zonder succes) als % van alle signalen	8%	ICTU, Managementinformatie
Uitgevoerd huisbezoek als % van alle signalen	59%	ICTU, Managementinformatie
Terugmelden aan BPR ('incorrect') als % van alle signalen	52%	ICTU, Managementinformatie
Informeren anderen over huisbezoek	22%	Inventarisatie bij gemeenten

Met deze kengetallen ontstaat een beeld van het aantal maal dat een bepaalde handeling moet worden uitgevoerd. Door vervolgens per handeling de prijs te vermenigvuldigen met het aantal maal dat een handeling gemiddeld moet worden uitgevoerd ontstaat een beeld van de kosten van de betreffende handeling. Door vervolgens de kosten van alle handelingen te sommeren ontstaat een totaalbeeld van de totale werklasten voor het behandelen van een LAA-signaal.

Bij het hier gebruikte model moet wel de volgende kanttekening wordt geplaatst. Een model is per definitie een vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid. Uit de reacties van de gemeenten kwam naar voren dat de gemeentespecifieke situatie gevolgen heeft voor de tijdsbestedingen en frequenties (zie ook hoofdstuk 3 voor een nadere toelichting). Uit de analyse van de individuele resultaten kwam overigens naar voren dat de tijdsbestedingen bij alle gemeenten wel enigszins dezelfde orde van grootte hadden. Daarbij hangen tijdsbestedingen ook af van het type signaal (zie ook hoofdstuk 3 voor een nadere toelichting). Bepaalde signalen kosten relatief meer tijd om af te handelen dan andere signalen (zoals bv. een schijnverlating waarbij vaak tegelijk twee huisbezoeken plaatsvinden; een huisbezoek op het nieuwe adres en een huisbezoek op het oude adres).⁴⁰ Het is van belang om dit in het achterhoofd mee te nemen bij het verdere gebruik van de resultaten van deze analyse.

4.2. Resultaten werklasten

In deze paragraaf zijn de resultaten gepresenteerd van de berekening van de werklasten voor de LAA. Het was voor de ICTU niet mogelijk om een inschatting te maken van het totaal aantal signalen dat te verwachten is vanaf 2022, daarom zijn in deze paragraaf in eerste instantie de gemiddelde werklasten per signaal becijferd. Een gemeente kan aan de hand van deze berekening en het aantal signalen dat de gemeente gaat ontvangen wel een indicatieve berekening maken van de totale werklasten.

⁴⁰ Er is overwogen of het mogelijk was om een tijdsbesteding per type signaal uit te vragen, maar dat zou betekenen dat gemeenten een factor x extra informatie aan zou moeten leveren en dat een factor x aan extra analyses nodig zou zijn. Daarom is hier vanaf gezien, wel is uitgevraagd om aan te geven als bepaalde type signalen veel minder of meer tijd kosten dan gemiddeld.

In de volgende tabel zijn de belangrijkste resultaten weergegeven van de gemiddelde werklasten per signaal op het niveau van de deelhandelingen vooronderzoek, huisbezoek en afronding.⁴¹ Bij deze berekening is als uitgangspunt gehanteerd dat alle activiteiten door interne medewerkers worden uitgevoerd.⁴² Detailberekeningen op het niveau van handelingen zijn opgenomen in tabel B.1 in bijlage C.

Tabel 4.4: Gemiddelde werklasten per LAA-sigitaal (afgerond in hele euro's) ^{a)}

	Minimum	Maximum
Vooronderzoek	€ 50	€ 57
Huisbezoek	€ 72	€ 77
Afronding	€ 12	€ 14
Totaal	€ 134	€ 148

a) Bij de berekening van de werklasten is uitgegaan van de gemiddelde tijdsbesteding en wordt de bandbreedte veroorzaakt door verschillen in de schaal van de medewerkers die de werkzaamheden uitvoeren.

Uit de tabel komt naar voren dat de gemiddelde werklasten per LAA-sigitaal gelijk zijn aan een bedrag tussen de € 134 en € 148 per LAA-sigitaal. De gemiddelde werklasten van een huisbezoek per LAA-sigitaal zijn gelijk aan een bedrag tussen de € 72 en € 77. De kosten per uitgevoerd huisbezoek zelf komen grofweg uit op een bedrag tussen de € 113 en € 121 per huisbezoek. De gemiddelde werklasten voor een huisbezoek per LAA-sigitaal (€ 72 tot € 77) zijn lager dan de gemiddelde werklasten per huisbezoek (€ 113 tot € 121), omdat niet bij alle LAA-signalen een huisbezoek wordt gedaan (bij 68% van alle LAA-signalen volgt er een huisbezoek).⁴³ Er kunnen gemiddeld ongeveer 550 LAA-signalen per fte per jaar worden afgehandeld.⁴⁴

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de totale werklasten van de LAA voor de jaren 2019, 2020 en 2021 (tot oktober) uitgaande van het totaal aantal LAA-signalen per jaar.

⁴¹ Aan de deelnemende gemeenten is gevraagd een minimale tijdsbesteding, een gemiddelde tijdsbesteding en een maximale tijdsbesteding te geven voor de verschillende handelingen. Verschillende gemeenten hebben alleen een gemiddelde tijdsbesteding ingevuld. Na analyse van de resultaten van de minimumvariant en de maximumvariant bleek dat deze uitkomsten minder betrouwbaar waren dan de resultaten voor de gemiddelde variant. Dit vanwege de lagere aantallen waarnemingen en de grotere verschillen tussen de tijdsbestedingen bij individuele gemeenten bij in het bijzonder de maximumvariant. Vanwege die reden presenteren wij in deze rapportage alleen de resultaten voor de gemiddelde tijdsbesteding.

⁴² Bij vijf van de gemeenten uit dit onderzoek werden soms extern mensen ingehuurd voor het huisbezoek. De hoogte van de tarieven in deze vijf gemeenten verschilden en ook de grondslag voor de berekening van de tarieven (soms een totaalbedrag per adres, soms een totaalbedrag per huisbezoek, soms met een staffel zoals lagere kosten bij meer huisbezoeken). Vanwege deze redenen is er geen aparte raming gemaakt voor de externe inhuur.

⁴³ Het verschil tussen het bedrag van € 72 (respectievelijk € 77) en € 113 (respectievelijk € 121) wordt veroorzaakt doordat er bij 32% van de LAA-signalen geen huisbezoek wordt verricht. De berekening van het gemiddelde voor alle LAA-signalen wordt dan grofweg: $32\% * € 0$ (als er geen huisbezoek wordt gedaan) + $68\% * € 113$ (als er wel een huisbezoek wordt gedaan) = € 76 ≈ € 72. Het verschil hangt samen met de gehanteerde percentages, zie de kolom percentage in tabel B.1. in de bijlage.

⁴⁴ De berekening wordt dan als volgt: 1.410 netto productieve uren per jaar (zie Handleiding Overheidstarieven) / $2,5$ uur voor het afhandelen van een signaal ≈ 550 signalen per jaar.

Tabel 4.5: Totale werklasten per jaar (in miljoenen euro's) ^{a)}

	Aantal signalen ^{b)}	Minimum	Maximum
2019	23.802	€ 3,2	€ 3,5
2020	16.170	€ 2,2	€ 2,4
2021 (tot oktober)	13.725	€ 1,8	€ 2,0

a) De werklasten per jaar zijn bepaald door de gemiddelde werklasten per LAA-signaal (zie de totalen uit tabel 4.4) te vermenigvuldigen met het aantal LAA-signalen in het betreffende jaar.

b) Bronnen: ICTU, Managementinformatie over de jaren 2019, 2020 en 2021 (tot oktober).

De totale werklasten voor alle LAA-signalen waren voor het jaar 2019 gelijk aan een bedrag tussen de € 3,2 miljoen en € 3,5 miljoen. De werklasten voor de jaren daarna komen op lagere bedragen uit (€ 2,2 miljoen tot € 2,4 miljoen in 2020 en € 1,8 miljoen tot € 2,0 miljoen voor de eerste negen maanden van 2021) omdat er in die jaren minder signalen werden behandeld.

Een conclusie uit de cijfermatige analyse is dat het bedrag van € 70 per afgerond huisbezoek slechts een gedeeltelijke dekking biedt van de te maken werklasten (met de bijdrage van € 70 voor een huisbezoek worden ongeveer 60% van de werklasten van alleen het huisbezoek gedekt). Dit sluit aan bij het beeld dat naar voren is gekomen in de interviews; het merendeel van de respondenten gaf ook aan dat het bedrag van € 70 onvoldoende is voor de werklasten die volgen uit het behandelen van het LAA-signaal.

In de inventarisatie is ook gevraagd naar te maken out-of-pocket kosten voor het behandelen van de LAA-signalen. In een enkele gemeente gaf men aan dat hier extra kosten voor moeten worden gemaakt zoals ICT-kosten, reiskosten, parkeerkosten, etc.). Bij de gehanteerde uurtarieven uit de Handleiding Overheidstarieven is gebruik gemaakt van de gemiddelde totale kosten per salarisschaal; daarin zit al een opslag voor dergelijke kosten en overheadkosten. De hoogte van de door gemeenten genoemde kosten was niet van dien aard dat erin aanvulling op de bestaande bedragen nog rekening moet worden gehouden met extra out-of-pocket kosten. De kosten voor interne medewerkers geven daarmee een goed beeld van de totale kosten.

Aandachtspunt bij de berekening is nog wel het volgende. In de berekeningen is ervan uitgegaan dat de medewerker goed op de hoogte is van de geldende regels. In deze kostenramingen zijn geen kosten meegenomen voor het inlezen of het doornemen van instructies, omdat deze kosten niet direct te relateren zijn aan het behandelen van een LAA-signaal. Dit is wel een aandachtspunt, want er is wel sprake van verloop van medewerkers. Het was echter niet goed mogelijk om een betrouwbare raming van deze kosten te maken.

Extra werkzaamheden voor vervolgonderzoek

In de inleiding van dit hoofdstuk is aangegeven dat bij de berekening van de werklasten is gekeken vanaf het moment van de ontvangst van het LAA-signaal tot en met het afsluiten van het LAA-signaal in de WALAA. Eventuele werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden nadat het onderzoek van het LAA-signaal is afgesloten zijn niet meegenomen in deze berekeningen in dit hoofdstuk.

Gemeenten gaven aan dat een belangrijk effect van de LAA is dat er meer terugmeldingen komen. Dit blijkt ook uit de managementinformatie van ICTU. Ongeveer 52 procent van alle signalen leiden tot een terugmelding aan de BRP. Dit is uiteraard een positief resultaat en ook een belangrijk doel van de LAA, maar dit leidt er wel toe dat BRP-medewerkers meer werk hebben na implementatie van de LAA. Door de LAA komen enerzijds signalen binnen die er zonder LAA niet waren gekomen (extra

werk) en anderzijds signalen die er zonder LAA pas later waren gekomen (werk wordt naar voren gehaald). Het was binnen dit onderzoek niet goed mogelijk om een indicatie te geven van de orde van grootte van dit effect. Als hier meer behoefte aan is, dan is het aan te raden om informatie over LAA-signalen, terugmeldingen en BRP-mutaties bij te houden en te monitoren. Mogelijk kan over enkele jaren dan gekeken worden of de bovengenoemde verbanden aan te tonen zijn.

5. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen van de analyse van de impact en de werklasten van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. De aanbevelingen geven richting aan de gewenste vervolgacties voor een succesvolle en tijdige implementatie van het wetsvoorstel.

5.1. Beantwoording onderzoeksvragen

Gemeenten die werken met de LAA zijn in het algemeen positief over het LAA-project, de geboden implementatieondersteuning en de bijdrage die hiermee geleverd kan worden aan de kwaliteit van gegevens in de BRP en het voorkomen van problematiek die het resultaat is van onjuiste gegevens in de BRP.

Wat wijzigt er in de werkwijze van de gemeente door de LAA?

In dit onderzoek is het uitgangspunt gehanteerd dat het bestaande LAA-project één-op-één wordt geformaliseerd in wetgeving. Dit in aansluiting op hetgeen is opgenomen in de Nota naar aanleiding van het verslag:⁴⁵ "In 2014 is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit gestart, dit wetsvoorstel zorgt voor een structurele inbedding van die aanpak in de Wet BRP."

Eind 2020 werkten 299 gemeenten met de LAA en voor deze gemeenten zijn de veranderingen in de werkwijze beperkt. Voor gemeenten die nog niet met de LAA werken betekent dit wel een wijziging van de werkwijze van de gemeenten.

Een LAA-onderzoek bestaat uit de volgende fasen en stappen:

1. Voorbereiding (voorbereiding op kantoor);
2. Vooronderzoek (Vooronderzoek, internetonderzoek, raadpleging bronnen);
3. Beoordeel: wel of niet op huisbezoek gaan (voorbereiding huisbezoek);
4. Huisbezoek;
5. Nader onderzoek / vervolgacties (afronding adresonderzoek, binnengemeentelijke terugmelding);
6. Afronden in de LAA-applicatie.

Een LAA-onderzoek heeft overeenkomsten met een regulier adresonderzoek, maar er zijn ook belangrijke verschillen:

- I. Onderzoeksubject: LAA-signaal = adres waar meerdere personen kunnen wonen, regulier adresonderzoek = persoon
- II. Karakter signalen: LAA-signaal = risico gestuurd, regulier adresonderzoek = vermoeden specifiek onjuist persoonsgegevens
- III. LAA-signaal = eventueel in onderzoek na vooronderzoek, regulier adresonderzoek = gegeven in onderzoek (aantekening op persoonslijst)
- IV. LAA-signaal = geen besluit, geen bezwaar, regulier adresonderzoek = bezwaar tegen ambtshalve besluit mogelijk
- V. Volgorde: na LAA-onderzoek kan regulier adresonderzoek starten (als aanleiding)
- VI. LAA-onderzoek = bijna altijd huisbezoek, regulier adresonderzoek = geen standaard huisbezoek, vaak administratieve afhandeling mogelijk

⁴⁵ Kamerstukken II (2021-2022), 35 772, nr. 6, Nota naar aanleiding van het verslag.

- VII. LAA-signaal is naast een kwaliteitssignaal ook een potentieel zorgsignaal
- VIII. LAA-onderzoek = werkinstructies per signaal en Webapplicatie LAA, regulier adresonderzoek = Circulaire Adresonderzoek BRP en burgerzakenapplicatie gemeente

Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeentelijke organisatie?

De doelstellingen van de LAA zijn evident en duidelijk. Toch is het nog wel een uitdaging om voldoende capaciteit en voldoende bestuurlijke prioriteit te krijgen voor de LAA. Meer bestuurlijke aandacht is gewenst, waarbij er overigens ook voldoende andere onderwerpen zijn die veel bestuurlijke aandacht vragen binnen de gemeente.

Een goede uitvoering van de LAA vraagt voldoende beschikbaarheid van goede mensen evenals een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken afdelingen bij het behandelen van de signalen (regelmatig wordt gebruik gemaakt van externe inhuur). Bij deze samenwerking is het ook van belang om de gegevensuitwisseling tussen partijen op een goede en passende manier in te regelen. In de praktijk is vaak wel duidelijk dat aangegeven moet worden waarom het belangrijk is om bepaalde gegevens te delen, maar concrete instructies die de voorschriften vertalen naar praktisch uit te voeren handelingen zijn nog beperkt aanwezig.

Is de gemeente voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?

Eind 2020 werkten 299 gemeenten al met de LAA, de andere gemeenten moeten nog starten met de implementatie. Dankzij de WALAA is er een applicatie waarin gemeenten kunnen werken om de voortgang van het LAA-onderzoek bij te houden. Los van enkele kleinere wensen is de ICT infrastructuur daarmee op orde.

De financiële dekking van de uitvoeringskosten is wel een aandachtspunt bij de gemeenten. De huidige bijdrage van € 70 per afgerond huisbezoek is onvoldoende voor de dekking van de werklasten (zie ook de volgende paragraaf) en daarmee ontbreekt wel een belangrijke randvoorwaarde voor een doeltreffende uitvoering. Het is van belang om voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel goede afspraken te maken voor een adequate dekking van de te maken werklasten. Daarbij is door de respondenten ook aangegeven dat het gewenst is dat de gelden voor het LAA-onderzoek worden geoormd om te gebruiken voor het uitvoeren van LAA-onderzoeken.

Welke kosten voor de gemeentelijke uitvoering zijn aan de LAA verbonden?

Om de werklasten van de LAA voor gemeenten te becijferen is gebruik gemaakt van de aanpak en de werkwijze zoals deze ook gebruikt wordt in het StandaardKostenModel (SKM). De gemiddelde werklasten per LAA-signaal gelijk zijn aan een bedrag tussen de € 134 en € 148 per LAA-signaal. De gemiddelde werklasten van een huisbezoek per LAA-signaal zijn gelijk aan een bedrag tussen de € 72 en € 77.

De kosten per uitgevoerd huisbezoek zelf komen grofweg uit op een bedrag tussen de € 113 en € 121 per huisbezoek. De gemiddelde werklasten voor een huisbezoek per LAA-signaal (€ 72 tot € 77) zijn lager dan de gemiddelde werklasten per huisbezoek (€ 113 tot € 121), omdat niet bij alle LAA-signalen een huisbezoek wordt gedaan (bij 68% van alle LAA-signalen volgt er een huisbezoek). Er kunnen gemiddeld ongeveer 550 LAA-signalen per fte per jaar worden afgehandeld.

De totale werklasten voor alle LAA-signalen waren voor het jaar 2019 gelijk aan een bedrag tussen de € 3,2 miljoen en € 3,5 miljoen. De werklasten voor de jaren daarna komen op lagere bedragen uit

(€ 2,2 miljoen tot € 2,4 miljoen in 2020 en € 1,8 miljoen tot € 2,0 miljoen voor de eerste negen maanden van 2021) omdat er in die jaren minder signalen werden behandeld.

Het bedrag van € 70 per afgerond huisbezoek biedt slechts een gedeeltelijke dekking van de te maken werklasten. Dit sluit aan bij het beeld dat naar voren is gekomen in de interviews; het merendeel van de respondenten gaf ook aan dat het bedrag van € 70 onvoldoende is voor de werklasten die volgen uit het behandelen van het LAA-signaal.

Wat zijn de verwachte effecten van de LAA voor gemeenten?

De LAA versterkt de functie van de BRP als basisregistratie. LAA leidt ertoe dat (via de signalen) informatie vanuit de afnemers beschikbaar komt waar de gemeente zonder de LAA niet over zou kunnen beschikken. De LAA geeft hierdoor extra inzicht waar risico's zitten op fouten. Uit de LAA-onderzoeken blijkt dat in 52 procent van de gevallen een gegeven niet correct is, waarna op basis van een regulier adresonderzoek de BRP wordt gemuteerd. Daardoor neemt de kwaliteit van de gegevens in de BRP toe. Dat heeft voordelen voor de overheden, gebruikers van de BRP en burgers.

Een belangrijk effect van de LAA is dat er meer terugmeldingen komen (52% van alle signalen leiden tot een terugmelding aan de BRP). Dit is uiteraard een positief resultaat en ook een belangrijk doel van de LAA, maar dit leidt er wel toe dat BRP-medewerkers meer werk hebben na implementatie van de LAA. Door de LAA komen enerzijds signalen binnen die er zonder LAA niet waren gekomen (extra werk) en anderzijds signalen die er zonder LAA pas later waren gekomen (werk wordt naar voren gehaald). Het was binnen dit onderzoek niet goed mogelijk om een indicatie te geven van de orde van grootte van dit effect.

De huisbezoeken die in het kader van de LAA worden uitgevoerd verschaffen, naast informatie over de juistheid van de adresgegevens in de BRP, extra informatie die waardevol is voor de gemeente. Het kan bijvoorbeeld gaan om situaties waarin bewoners dringend behoefte hebben aan zorg, om zicht op illegale onderverhuur die de woningmarkt verstoort of om zicht op huiselijk geweld. Het signaleren van situaties waar zorg nodig is, is een expliciete doelstelling van de LAA en gemeenten spelen daar actief op in.

Hoe kunnen veranderingen worden geïmplementeerd en wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Via de Pleio-omgeving van het LAA-project is heel veel informatie te vinden over de uitvoering van de LAA (van implementatie tot en met uitvoering). Die informatie in combinatie met de accountmanagers vanuit het project en de ambassadeurs vanuit gemeenten wordt erg gewaardeerd door de gemeenten. Op onderdelen is er nog wel een aanvullende informatiebehoefte (bv. op het gebied van privacy, zie hiervoor ook de gewenste vervolgacties in de volgende paragraaf, toelichting over verschillen en overeenkomsten in LAA-onderzoek en regulier adresonderzoek).

Het belangrijkste risico voor een goede uitvoering om zo de gewenste doelen te kunnen realiseren is een financieel risico. Gemeentelijke budgetten staan onder grote druk en als er niet voldoende (geoordeelde) financiële dekking is dan kan dat leiden tot keuzes waarbij de gemeente er toch maar voor kiest om minder signalen te ontvangen en om het geld toch maar aan te wenden voor de jeugdzorg of voor het openhouden van de bibliotheek.

5.2. Aanbevelingen

In deze paragraaf zijn de aanbevelingen uit het rapport in samenhang gepresenteerd. Het is een overzicht van de gewenste vervolgacties die nodig zijn voor een succesvolle implementatie van het LAA volgens de gemeenten.

De gewenste vervolgacties zijn gecategoriseerd naar de volgende onderwerpen:

- Labelen gelden voor LAA-onderzoek;
- Termijnen AMvB;
- Aanvullingen op de wet en AMvB;
- Implementatieondersteuning.

Labelen gelden voor LAA-onderzoek

Gewenste vervolgactie: Het is belangrijk om financiële middelen voor uitvoering van het LAA-onderzoek te oormerken, zodat deze middelen ook echt beschikbaar komen voor uitvoering van LAA-onderzoeken.

Termijnen AMvB

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn uit het concept AMvB om de minister op de hoogte te stellen of een signaal aanleiding is geweest voor opneming, verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens in de basisregistratie, dan wel dat bij het gegeven in de basisregistratie een aantekening te plaatsen moet worden verruimd van twee naar vier weken.

Gewenste vervolgactie: De voorgestelde termijn in de AMvB moet zodanig worden aangepast dat vrije ruimte is toegestaan in het uitzonderlijke geval dat de termijn van de voorgestelde 6 maanden niet wordt gehaald om de resultaten van het onderzoek naar het inschrijven van een persoon als ingezetene of de onjuistheid van het adresgegeven van de ingezetene terug te koppelen aan de Minister.

Aanvullingen op de wet en AMvB

Gewenste vervolgactie: Het is nodig om in aanvulling op de wet en de AMvB duidelijke informatie te verstrekken over de verschillen tussen LAA-onderzoek en regulier adresonderzoek (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen).

Gewenste vervolgactie: Het is nodig dat in aanvulling op de wet en de AMvB duidelijkheid ontstaat over of LAA-signalen ook reguliere terugmeldingen zijn of kunnen zijn (om misinterpretatie in de uitvoering te voorkomen) en indien relevant dan passende maatregelen nemen.

Implementatieondersteuning

Gewenste vervolgactie: Voer een landelijke model DPIA uit op de gemeentelijke gegevensverwerking bij LAA-signalen.

Gewenste vervolgactie: Stel een voor uitvoerders van LAA-onderzoeken te begrijpen instructie LAA-onderzoek op en stel daarbij ook voorbeeld informatiemateriaal beschikbaar dat betrokkenen in staat stelt zich een werkwijze eigen te maken waarin de regels voor de bescherming van persoonsgegevens correct worden toegepast.

Gewenste vervolgactie: Actualiseer de voorgeschreven stappen / handelingen uit de Leidraad Adresonderzoek en breng deze in overeenstemming met de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en de informatie die opgenomen kan worden in de WALAA.

Bijlage A: Gesprekspartners

Gemeente	Gesprekspartners
Arnhem	Ingrid van Pinxteren
Bernheze	Lies van Berkel Marita Verbij
Breda	Marc Samen
Diemen	Anton Siebert
Hoorn	Corina Willemse
Midden-Groningen	Anniek Helmers
Roosendaal	José Mattheussens-Kroon
Rotterdam	Loes van der Ploeg
Schiermonnikoog	Mariska den Boer
Tiel	Francis de Jong
Utrecht	Paulien Baaij Tessa Puertas Hans Mink
Waalwijk	Lex van der Linden
Wijchen	Monique van den Brekel Patrick Peeters
Zeist	Steffanie Inan-Singh
Zwolle	Emiel van Gemert

Bijlage B: Gebruikte bronnen

Rapporten en studies

ICTU (z.d.), *Managementrapportage 2021 (per 1 oktober)*

ICTU (z.d.), *Managementrapportage 2020*

ICTU (z.d.), *Managementrapportage 2019*

Kamerstukken II (2021-2022), 35 772, nr. 6, *Nota naar aanleiding van het verslag*

Ministerie van BZK (2021), *Evaluatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 2020*

Ministerie van BZK (2020), *Handleiding overheidstarieven 2021*

Ministerie van BZK (2018), *Circulaire Adresonderzoek BRP 1 november 2018*

Ministerie van EZK (2017), *Handboek Meting Regeldrukkosten*

Verdonck, Klooster & Associates (2018), *Landelijke Aanpak Adreskwaliteit. Gegevensbeschermingseffectbeoordeling*

Internet

<https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/>

<https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/cms/view/a9bf39e3-42c4-48e6-969c-bf8f05ee52ba/leidraad-starten-met-laa>

<https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/file/download/13fc971f-2d66-41b4-953d-1ccd149510b4/1603971762leidraad%20binnengemeentelijke%20samenwerking%20laa.pdf>

<https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/groups/view/1a62b242-8f20-4d9f-9287-a50d240b04a8/adresonderzoek/wiki/view/d681251a-ca1c-4073-bd9b-5bd42c6a4e5e/raadplegen-van-bronnen>

<https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/integraal-afwegingskader-voor-beleid-en-regelgeving>

<https://www.rvig.nl/brp/het-melden-van-vermoedelijke-fouten-in-persoonsgegevens>

Bijlage C: Detailuitwerking werklasten

Tabel B.1: Gemiddelde werklasten per signaal (gemiddelde tijdsbesteding, huisbezoek intern)

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}	Intern/extern	Schaal ^{c)}		Uurtarief ^{d)}		Tijdsbesteding handelingen				Kosten ⁱ⁾	
				Min	Max	Min	Max	Aantal personen ^{e)}	Tijd handeling ^{f)}	Frequentie ^{g)}	Percentage ^{h)}	Min	Max
						in €	in €		in uren			in €	in €
1. Voorbereiding	Voorbereiding op kantoor	Openen WALAA & selecteren adres, vaststellen in BRP geregistreerde personen op adres & printen lijst personen	intern	7	9	€ 55	€ 64	1	9/60	1	100%	€ 8,25	€ 9,60
2. Vooronderzoek	Vooronderzoek	Controleren LAA-sigitaal op betrouwbaarheid en actualiteit, interne checks op BRP, verhuisaangifte, eerdere adresonderzoeken	intern	7	9	€ 55	€ 64	1	17/60	1	100%	€ 15,58	€ 18,13
	Internetonderzoek	Doen internetonderzoek, vastleggen stappen + motivatie + resultaten, informeren burger	intern	7	9	€ 55	€ 64	1	13/60	1	29%	€ 3,46	€ 4,02

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}	Intern/extern	Schaal ^{c)}		Uurtarief ^{d)}		Tijdsbesteding handelingen				Kosten ⁱ⁾	
				Min	Max	Min in €	Max in €	Aantal personen ^{e)}	Tijd handeling ^{f)}	Frequentie ^{g)}	Percentag ^{e h)}	Min in €	Max in €
									in uren				
	Raadpleging bronnen	Raadplegen Suwinet, Kadaster/BAG, vergunningen, gemeentelijke belastingen, sociaal domein, leerplicht, nutsvoorzieningen & verhuurder, vastleggen stappen + motivatie + resultaten, informeren burger	intern	7	9	€ 55	€ 64	1	15/60	1	85%	€ 11,69	€ 13,60
	<u>Subtotaal vooronderzoek</u>		-	-	-	-	-	-	45/60	-	-	€ 30,73	€ 35,75
3. Beoordeel: wel of niet op huisbezoek gaan	Vorbereiding huisbezoek	Beslissen over vervoltraject	intern	7	8	€ 55	€ 59	1	6/60	1	100%	€ 5,50	€ 5,90
		Vorbereiden huisbezoek (plan van aanpak, onderzoeksvragen, organisatie/bemensing)	intern	7	8	€ 55	€ 59	1	9/60	1	68%	€ 5,61	€ 6,02
		<u>Subtotaal voorbereiding huisbezoek</u>	-	-	-	-	-	-	15/60	-	-	€ 11,11	€ 11,92
4. Huisbezoek	Huisbezoek	Inlezen in resultaten vooronderzoek (als huisbezoek en vooronderzoek niet door dezelfde persoon worden gedaan)	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	3/60	1	68%	€ 3,74	€ 4,01

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}	Intern/extern	Schaal ^{c)}		Uurtarief ^{d)}		Tijdsbesteding handelingen				Kosten ⁱ⁾	
				Min	Max	Min	Max	Aantal personen ^{e)}	Tijd handeling ^{f)}	Frequentie ^{e g)}	Percentag ^{e h)}	Min	Max
						in €	in €		in uren			in €	in €
		Reizen naar adres/woning	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	13/60	1,7	68%	€ 27,55	€ 29,56
		Observeren van situatie rondom het adres/de woning	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	3/60	1,7	68%	€ 6,36	€ 6,82
		Vragen om binnen te komen	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	3/60	1	60%	€ 3,30	€ 3,54
		Doen onderzoek in woning (incl. stellen vragen)	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	16/60	1	59%	€ 17,31	€ 18,57
		Afronden huisbezoek (informerende burger)	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	2	5/60	1	59%	€ 5,41	€ 5,80
		Vastleggen resultaten huisbezoek	intern/extern	7	8	€ 55	€ 59	1	15/60	1	59%	€ 8,11	€ 8,70
		<u>Subtotaal huisbezoek</u>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	€ 71,78	€ 77,00
5. Nader onderzoek / vervolgacties	Afronding adresonderzoek	Vaststellen (na het huisbezoek) van feiten en omstandigheden waarop het onderzoek in de woning was gericht, vaststellen of vervolgonderzoek nodig is	intern	7	9	€ 55	€ 64	1	11/60	1	68%	€ 6,86	€ 7,98
		Informerende / terugmelden BRP	intern	7	8	€ 55	€ 59	1	7/60	1	52%	€ 3,34	€ 3,58
		Informerende anderen over resultaten huisbezoek ^{l)}	intern	7	8	€ 55	€ 59	1	10/60	1	22%	€ 2,02	€ 2,16
		<u>Subtotaal nader onderzoek / vervolgacties</u>	-	-	-	-	-	-	28/60	-	-	-	€ 12,21

Fasen ^{a)}	Stappen ^{a)}	Handelingen ^{b)}	Intern/extern	Schaal ^{c)}		Uurtarief ^{d)}		Tijdsbesteding handelingen				Kosten ⁱ⁾	
				Min	Max	Min	Max	Aantal personen ^{e)}	Tijd handeling ^{f)}	Frequentie ^{e g)}	Percentage ^{e h)}	Min	Max
									in uren				
6. Afronden in de LAA-applicatie			intern	7	8	€ 55	€ 59	1	4/60	1	100%	€ 3,67	€ 3,93
Totaal												€ 138	€ 152

- a) Voor de fasen en de stappen is aangesloten bij de leidraad adresonderzoek, beschikbaar op <https://aanpakadreskwaliteit.pleio.nl/>.
- b) Voor de handelingen is in eerste instanties eveneens aangesloten bij de leidraad adresonderzoek aangevuld/aangescherpt met observaties uit de interviews met de gemeenten. Merk daarbij op: in de uitvraag aan gemeenten is informatie uitgevraagd aan de hand van de handelingen zoals gepresenteerd in tabel 4.1. In de bovenstaande tabel zijn verschillende handelingen samengenomen.
- c) Bron: inventarisatie bij gemeenten
- d) Voor de uurtarieven is gebruik gemaakt van Ministerie van BZK (2020), *Handleiding overheidsstarieven 2021* (Uurtarief productieve uren excl. btw uit tabel Gemiddelde totale kosten per salarisschaal).
- e) Met het aantal personen wordt bedoeld hoeveel personen de betreffende handeling samen uitvoeren. In de leidraad adresonderzoek is bv. opgenomen 'Voer een huisbezoek vanwege de zorgvuldigheid en veiligheid uit met ten minste twee personen.' Voor een huisbezoek is in deze kolom dan een 2 ingevuld omdat een huisbezoek door twee personen wordt gedaan.
- f) Bron: inventarisatie bij gemeenten. De cijfers in deze kolom geven weer hoe veel tijd het uitvoeren van de handelingen uit de derde kolom per keer kosten. De cijfers zijn weergegeven in uren, een notatie van 5/60 staat voor 5/60 uur of 5 minuten.
- g) Bron: inventarisatie bij gemeenten. De cijfers in deze kolom geven weer hoe vaak een handeling uit de derde kolom gemiddeld moeten worden uitgevoerd. Gemiddeld moet men 1,7 keer een adres bezoeken voordat de toezichthouders daar een bewoner aantreffen die de toezichthouder te woord kan staan.
- h) Bronnen: ICTU, Managementinformatie over de jaren 2019, 2020 en 2021 (tot oktober) en inventarisatie bij gemeenten. Het percentage geeft aan bij welk deel van de signalen een betreffende handeling wordt uitgevoerd. Een gemiddelde hitrate van 52% over de jaren 2019, 2020 en 2021 (tot oktober) betekent dat bij 52% van de signalen een terugmelding volgt aan de BRP.
- i) De kosten zijn als volgt berekend: uurtarief * aantal personen * tijd handeling * frequentie * percentage. Voor bv. de handeling 'afronden in de LAA-applicatie' wordt de berekening van de kosten in de minimumvariant dan € 55 (schaal 7) * 1 persoon * 4/60 uur * 1 maal * 100% = € 3,67 per signaal. De berekening van de kosten in de maximumvariant wordt dan € 59 (schaal 8) * 1 persoon * 4/60 uur * 1 maal * 100% = € 3,93 per signaal.
- j) Onder de handeling 'informereren anderen over resultaten huisbezoek' zijn de handelingen 'Informereren anderen over resultaten huisbezoek' en 'Terugmelden (binnengemeentelijk) aan relevante afdelingen over resultaten LAA-onderzoek' uit tabel 4.1 samen genomen.

